

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 3 2012

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 3 sept 2012

Årgång 78

ISSN 0015-4431

Förbundets Höge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
JAN THÖRNQVIST
MARININSPEKTÖR

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - [epost:omelin@telia.com](mailto:omelin@telia.com)
Tel 0455-23964
Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - [epost: paul.assar@euromail.se](mailto:paul.assar@euromail.se)
Tel 0455-48218
Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

ANNONSER:

Kontakta Birgitta Husfeldt-Ahlm
[epost: gittan.ahlm@telia.com](mailto:gittan.ahlm@telia.com)
Telnr: 070-3317502, 0175-30303

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Tel: 08-678 09 08
Öppet tisdagar 09-16
Internet: www.flottansman.se
Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4
Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund
Tel: 08-571 448 510

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg
Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.
bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell
Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 08-449 31 58
lennart.bresell@telia.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)
PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26
Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare 3
Rikssårsmötet 2012 4-6

Nordiska örlogsstämman 7
Marinen hotas av nedläggning 8
Briggen Tre Kronor af Stockholm 9

Ubåten Neptun förbereds till museifartyg 10-12
Vad en gammal bild kan berätta 14
Kryssarbesök i Karlskrona 16-17

Flygvapenmuseum - DC-trean 18-19
En dag på Göta Kanal 20-22
Petter Gedda 23
När tubkikaren återvände till Hanö 24-26
Nya böcker 28
HMS Västervik - museifartyg i originalskick 29-31

Johan Puke och Göholm 32-34
Statsbesök anno 1954 - Tre Kronor 35
Marindagen i Karlskrona 36-37
Wasafilmen 38
Lokalföreningarna 39-48

Omslagsbild:

Första sjömålsroboten avfyras från korvett Visby
Fotograf: HeliAir Sweden

Nummer 4 2012 utkommer i dec. Manusstopp den 15 nov

Vart är Försvarsmakten på väg?

Vart är Försvarsmakten på väg? Det är en fråga, vi ställt i tidigare ledare, men nu bör den frågan kanske omformuleras något. Vad vill den politiska ledningen med Försvarsmakten? Det är en högst relevant fråga efter sommarens debatt(?), där ÖB har anmält behov av tillskott, om inte nyansskaffning av stridsflygplan skall finansieras med ytterligare förbandsnedläggningar. På ledarsidan i en av våra större dagstidningar har krav ställts på basering av förband på Gotland och finansdepartementet har signalerat att försvarsanslaget inte kommer att höjas. En till synes olösbar ekvation!

Under hösten skall Försvarsberedningen aktiveras och börja arbeta med en omvärldsbedömning, som skall vara ett ingångsvärde, när ett nytt försvarsbeslut skall fattas 2014 (nu senarelagt till 2015). Oavsett hur Försvarsberedningen bedömer omvärlden och därtill kopplad hotbild på kort och lång sikt, är det några faktorer, som alltid måste ligga i botten, när ett beslut om Sveriges försvar skall fattas.

Staten har ett antal huvuduppgifter, som inte får efter sättas. En av dessa är att säkerställa landets frihet och oberoende bland annat genom att vidmakthålla en förmåga att möta ett väpnat angrepp riktat mot vårt land. Försvarsmaktens viktigaste uppgift blir därmed att försvara Sverige mot väpnat anfall, ett *raison d'aitre*, en legitimitet för dess varande. Vi bör inte lägga 40 miljarder på en organisation/verksamhet, som har till primär uppgift att delta i kväsandet av oroshärdar runt om på vår jord. Naturligtvis bidrar vårt engagemang i internationella åtaganden i någon mening till en bättre säkerhet för Sverige, men den nationella aspekten måste komma i första hand.

Såväl nuläge som ett bedömt framtida läge måste vägas in tillsammans med de erfarenheter, som kan dras av tidigare fattade beslut och därav följande inriktning för, och utveckling av, Försvarsmakten. En analys av några av de viktigaste försvarsbesluten under det förra seklet ger vid handen, att alltför stor hänsyn tagits till det för stunden rådande omvärldsläget och att den sannolika framtida utvecklingen getts för liten plats samt att framtidsanalysen blundat för uppenbara följder av just timade händelser. Försvarsbeslutet 1925 präglades av tron på, att den eviga freden inträtt med Nationernas Förbund som garant och blundade för det faktum, att Versaillesfreden hade lagt grunden för ett revanschhugrigt Tyskland. Inför försvarsbeslutet 1936 insågs nog ganska allmänt, att omvärldsutvecklingen var allvarlig, men en del av det politiska etablissemanget ansåg, att försvarsfrågan inte var av sådan vikt, att landets ekonomi eller sociala

åtagande fick påverkas i alltför hög grad. Resultatet blev en blygsam höjning av försvarsanslaget och en tioårig upprustningsplan; för lite och för långsamt!

Duktiga officerare och soldater/sjömän, dugliga förband och fungerande kvalificerade materielsystem tar lång tid att utbilda och utveckla. Om en förbandstyp eller operativ förmåga tillåts gå under en kritisk nivå, till antal eller kvalitetsmässigt, överstiger sannolikt återtagningstiden den förvarningstid, som ges och vi kommer ohjälpligt i efterhand. Såväl numerär som kompetens och teknologisk nivå är viktigt att upprätthålla. I flera system är antalet enheter i sig en kvalitetsfaktor.

Vilka nivåer, som är kritiska, kan nog endast de, som har rätt kompetens, avgöra. En grundligt genomförd analys med tillräckligt lång horisont i botten är en förutsättning för ett försvarsbeslut värt namnet.

Den politiska ledningens uppgift blir därför, att mot ett allsidigt underlag och en seriös analys enligt ovan fastställa, vilken hotbild som råder nu och över tiden. Först därefter är det dags att fastställa, på vilken nivå vår försvarsförmåga skall läggas och vilka kostnader den får dra och om dessa anses orimliga och vilka risker den politiska ledningen är beredd att ta. Överbefälhavaren redovisar därefter en lämpligt utformad försvarsmakt, som Sverige behöver för att möta det hot, som bedöms föreligga.

Försvarsfrågan är alldeles för viktig för att tillåtas bli en budgetregulator och förtjänar därför en seriös behandling och inte utsättas för spontana nedskärningar i ett sommartal!

Johan Ermlund

Riksårsmötet 2012

Lokalföreningen i Göteborg var arrangör av årets Riksårsmöte, som ägde rum 27 – 29 maj ombord på m/s Baltic Queen på väg till och från Tallinn i Estland. Det gavs självklart också möjlighet att se Tallinn, antingen för egen maskin eller på någon av de guidade bussturer.

Söndagseftermiddagen ägnades åt lokalföreningsmöte, där det bl.a. diskuterades rekrytering, medlemsvård och hemsidan. Vidare diskuterades kommande riksårsmöten.

Söndagskvällen fortsatte med samling, där Flottans Mäns sånggrupp från Göteborg underhöll på ett förnämligt sätt. Ett lotteri med fina vinster, många som vanligt signerade Johnny Ekdahl i Malmö, lockade till köp. Kvällen avslutades med sedvanlig förbrödringsmiddag och även där underhöll sånggruppen. Trevlig samvaro och en utsökt buffé präglade kvällen.

Riksårsmötet genomfördes i snabb takt och endast vid ett tillfälle blev en fråga föremål för votering. Det gällde frågan om mandatperiodens längd för styrelsen,

där en begränsning föreslagits av Region mitt. Styrelsen föreslog avslag på motionen och så blev också resultatet av omröstningen.

Efter sedvanliga förhandlingar med årsredogörelser, val m.m. avslutades mötet med medaljutdelning. Medaljörerna återfinns nedan.

Besöket i Tallinn inleddes med en ceremoni vid statyn av den estniska frihetskämpen Amiral Johan Pitka, där representanter för den estniska marinen var rikt representerad. Sånggruppen och en estnisk militärmusikkår stod för det musikaliska inslaget.

Riksordföranden Johan Forslund framförde ett hyllningstal på engelska. (Talet återfinns översatt på sidan 53). Efter ceremonien fanns det plats för egna strövtåg i staden eller kunde man ta plats i någon av de bussar, där duktiga guider berättade om Tallinn och inte minst Estlands stundtals våldsamma historia. Turerna avslutades med ett besök i det endast en månad gamla Sjömuseet, som innehöll verkligt spektakulära utställningar. Museet är inrymt i hangarer för sjöflyg från 1916 – 1917 och ligger inom området för tsar Peter den stores fästning i Tallinn.

Kvällen avslutades med en bankett, där rederiets representant, Reet Froed, blev föremål för Flottans Mäns stora tack, framförd av Göteborgsföreningens Lars-Erik Wennersten.

Ett stort tack för sina insatser fick också Johnny Ekdahl från Malmö. Han finns med sin konst med på många hörn i Flottans Män.

Ett stort tack vill jag också rikta till arrangörerna. Jag är övertygad om, att jag på detta sätt gör mig till tolk för alla deltagare.

Presidiet. Från vänster Bo Schagerberg, sekreterare, riksordföranden Johan Forslund och kanslichefen Lennart Bresell

Foto: Ulla och Olle Melin Olle Melin

m/s Baltic Queen, "vår" förnämliga plattform. Här i Tallinns hamn

Johnny Ekdahl Malmö avtackas för sina insatser

Glada miner under förbrödringsmiddagen

Lennart Johansson Göteborg och Mats Andersson Sundsvall framför Trelleborgsbänken vid riksårsmötet

Från vänster Ulla Melin, Lennart Persson, Mariann Persson, Jan Wickberg och Göte Lindberg

Flottans Mäns nya riksstyrelse. Sittande från vänster vice ordförande Jan Wikberg, riksordförande Johan Forslund samt kanslichefen Lennart Bresell. Stående från vänster Bo Schagerberg, Lennart Persson, Rolf Pärnhem, Bertil Andreasson, Lars Linde, Lars Engvall, Örjan Sterner och Thomas Kristoffersson

Lars-Erik Wennersten och Bertil Andreasson från Flottans Män i Göteborg lägger ner en krans vid statyn av Amiral Johan Pitka

Tarmo Sepp

För undertecknad blev mötet med Tarmo Sepp en av dagarnas höjdpunkt. Tarmo kom till Karlskrona i början av 2000-talet för att vid svenska flottans utbildas till officer. Jag hade nöjet, att i ett antal reportage i Marinbasens tidning Sjöbrisen berätta om Tarmos väg från kadett till avlagd officersexamen.

Tarmo har besökt Karlskrona och sin värdfamilj ett antal gånger och senast nu sommaren 2012. Värdfamilj i Karlskrona var Ann-Katrin och Sven-Otto Ullnér. Sven-Otto var till i våras styrelseledamot i Flottans Män Karlskrona.

Tarmo har också medverkat till, att den estniska örlogsflaggan idag hänger i Kungl Amiralitetskyrkan, Ulrica Pia. Det var i denna kyrka, som Tarmo och hans kamrater avlade sin officersexamen.

Tarmo har nu nått kommandörkaptenens grad och har siktet inställt på en befattning som försvarsattaché i Sverige under hösten.

Olle Melin

Den estniska kommandörkaptenen Tarmo Sepp, utbildad i Sverige, med kollega

Utmärkelser

Vid riksårsmötet tilldelades följande medlemmar utmärkelser:

Stockholm	Hedersankare nr 87	Rune Johnson
Göteborg	Ankarmedalj i guld nr 119	Bertil Andreasson
Göteborg	Ankarmedalj i guld nr 120	Leif Andersson
Nynäshamn	Ankarmedalj i guld nr 121	Eron Wersén
Nynäshamn	Ankarmedalj i guld nr 122	Karl-Erik Hedberg
Nynäshamn	Ankarmedalj i guld nr 123	Kjell Johansen
Ängelholm	Ankarmedalj i guld nr 124	Kurt Romare
Sundsvall	Ankarmedalj i guld nr 125	Bertil Graeve
Gotland	Ankarmedalj i guld nr 126	Olof Berglund
Östersund	Ankarmedalj i guld nr 127	Bengt-Olof Arnsten
Göteborg	Ankarmedalj i silver nr 157	Tore Nyblom
Karlstad-Värmland	Ankarmedalj i silver nr 158	Lars Tunér
Göteborg	Ankarmedalj i silver nr 159	Alf Åberg
Växjö	Ankarmedalj i silver nr 160	Kjell Sandgren
Karlskrona	Ankarmedalj i silver nr 161	Arne Askeroth
Karlskrona	Ankarmedalj i silver nr 162	Göran Kullving
Karlskrona	Ankarmedalj i silver nr 163	Per Nordgren
Norrköping	Ankarmedalj i silver nr 164	Evert Elgefjord

Bertil Andreasson, Leif Andersson, Kjell Johansen, Bertil Graeve, Tore Nyblom, Göran Kullving och Per Nordgren fick medaljen vid riksårsmötet. Övriga kommer att få sina medaljer genom respektive lokalförening.

I väntan på Ankarmedaljen i silver. Från vänster Göran Kullving, Karlskrona, Tore Nyblom, Göteborg och Per Nordgren, Karlskrona

Riksförbundsledaren Johan Forslund delar ut Ankarmedaljen i guld till från vänster Bertil Graeve, Sundsvall, Leif Andersson, Göteborg, Bertil Andreasson Göteborg och Kjell Johansen, Nynäshamn

Nordiska Örlogsstämman i Fredrikshamn 7-10 juni

Flaggspelet vid Örlogsbasens entre

Denna gång var det Danmarks tur att arrangera det Nordiska kamratmötet, som var det 16:e sedan starten på 1980 talet. Vi samlades på Danmarks yngsta Örlogsbas, som just i år fyller 50 år. Vi 14 svenskar, som deltog, samlades i Göteborg och tog sedan Färjan över Kattegatt till Fredrikshamn. Även de norska deltagarna, 15 till antalet, kom med båt Från Finland tog man hjälp av flyget och deltog med 6 personer. Värdfolket hade naturligtvis flest deltagare, över 20 personer under ledning av den danska Landsförmannen Jens Ole Jensen.

Landssekreteraren Sören Konradsen var Möteskoordinator, en uppgift som han skötte med den äran. Det bjöds på ett mycket innehållsrikt program både i Fredrikshamn och i Ålborg. Vi blev inkvarterade i trivsamma dubbelrum på Örlogsbasens skolor. Första dagen marscherade vi till en kransnedläggning vid den Tordensköldska statyn och därefter till mottagning i stadens rådhus, där vice borgmästaren Peter E Nielsen hälsade de mötesdeltagarna välkomna till staden och Danmark. Efter aftonskaffningen öppnades mässarna.

Andra dagen inleddes med rundvandring på flottbasen och fartygsbesök. Efter lunch blev det busstur till Motståndsmuseet och Bangsbo Fort, ett mycket intressant och givande besök. Tyvärr stördes dagen av häftiga regnskurar. På kvällen störde regnet även vår utegrillkväll. Med hjälp av plast över grillen och mat inne på Mässen löstes problemen. Kanske det danska gemytet och även ölen var en bidragande orsak.

Nästa dag, den sista heldagen, for vi med buss till Ålborg och ett mycket givande besök på det där belägna Marinmuseet. På samma tomt ligger även stadens Marinstuga, inom parentes en av de största och förnämsta,

som skribenten skådat. Här serverades dagens frukost d.v.s. lunch. I den stora lokalen fanns plats för över 100 personer och dessutom fanns ett elegant styrelserum för minst 30 till. Efter återfärden till "Basen" efter en lyckad dag, var det tid för festmiddag och avslutning i Fredrikshamns egen Marinstuga (en elegant villa låter bättre).

Ett stort tack till den Danska Marineföreningen med dess landsformand Jens Löje Jensen och alla hans medarbetare i spetsen, icke minst landsekreteraren Sören Konradsen, för ett fint genomfört Nordiskt Marint Möte 2012. Välkomna till Sverige 2014.

Text och foto: Gunnar Gunnarson

Våra Nordiska chefer Tore Madsen Norge, Johan Forslund Sverige, Ole Löje Jensen Danmark och Olavi Niskonen Finland

En liten del av den flotta Marinstugan i Ålborg

Koordinator för träffen,
landssekreterare Sören Konradsen

Marinen hotas av nedläggning

Vi har fått en ny försvarsminister, Karin Enström, före sin politiska karriär officer vid KA1 i Vaxholm. Ni, som har sett och hört henne i de första intervjuerna på TV, har nog lagt märke till, att hon har upprepat nästan som ett mantra "Försvarsmaktens ekonomi är i balans".

Detta är korrekt, men en försvarsminister borde också intressera sig för innehållet i försvarets verksamhet.

Det minskande försvarsanslaget har resulterat i brister av en sådan storleksordning, att det fått ÖB att uttala, att vi kan komma i ett läge efter 2014, då antingen armén eller marinen måste läggas ned.

Bristerna finns redan idag inom många områden. Jag tar några exempel.

- korvett typ Visby saknar luftvärnsrobotsystem, vilket begränsar fartygets användbarhet högst avsevärt.
- flottan har inga ubåtsjaktmål och kan därför inte öva ubåtsjakt till sjöss i brist på mål
- arméns samlade artilleri består av 18 kanoner (i början på 1990-talet hade Sverige 850 kanoner)
- luftvärnet har en bataljon med luftvärnsrobotar med lång räckvidd (4 mil). Moderna robotar av denna typ har idag en räckvidd på 17 mil för att nå kryssningsmissiler bl.a.

Det största hotet mot försvarets struktur är regeringens (moderaternas) inställning, att det går att utveckla en ny generation av JAS 39 inom ramen för dagens försvarsanslag. Denna nya version kallas omväxlande för JAS NG eller E/F-version av JAS 39 Gripen.

JAS NG skall få en ny motor för att kunna flyga längre och fortare men framför allt för att kunna stiga brantare. Ny motor kräver mer bränsle, som innebär ett tyngre JAS, som kräver nya vingar, som kräver modifierad flygplanskropp med nya landningsställ.

Om JAS NG kan utvecklas och modifieras i samarbete med Schweiz är det alldeles utmärkt. Jag gissar, att kostnaden kommer att ligga i spannet 30-50 miljarder kronor. Att lägga denna summa inom nuvarande försvarsekonomi anser jag helt orealistiskt. Om inte JAS NG skall knäcka försvarets struktur idag, krävs sannolikt ett tillskott på cirka 5 miljarder per år och då kvarstår ändå huvuddelen av de svagheter, som jag tidigare har givit exempel på.

De ekonomiska begränsningarna har inte inneburit, att de internationella insatserna har missköts. Tvärtom har alla insatser, arméns i Afghanistan, marinens i Adenviken och flygvapnets över Libyen, fått lovord av andra deltagande nationer.

Det är resurserna till "Försvaret av Sverige", som är för kläna och helt enkelt otillräckliga.

Inom Kungliga Krigsvetenskapsakademien pågår studier inom ramen "Svensk säkerhet efter 2014". Enligt en

nyligen publicerad studie inom denna ram "Kan vi försvara oss" finns det idag två stora svagheter inför arbetet med det kommande försvarsbeslutet. Den ena är, att frågan om en försvarsallians varken diskuteras eller studeras. Den andra är, att vi har för litet av nästan allting. (Se exemplet 18 kanoner i armén).

Sverige är idag ett rikt land, men försvarets andel av den gemensamma kakan (BNP) har ständigt minskat de senaste 15 åren. År 1988, strax innan Berlin-muren föll och Sovjetunionen upphörde som stat, var försvarets andel av BNP 2,8%. År 2001 var andelen 1,8%. Idag är vi nere i 1,2%.

När jag ser dessa siffror och ställer dem mot de standardstegringar, som skett under motsvarande tid i samhället, kommer jag att tänka på familjen, som tog pengarna, som skulle ha gått till husets brandförsäkring och åkte till Thailand i stället med den outtalade tanken, att eftersom det inte brann ifjol, så brinner det väl inte i år heller.

Gunnar Bengtsson

f.d. förbundsordförande för Flottans Män
medlem i Kungl. Krigsvetenskapsakademien

Briggen Tre Kronor af Stockholm i Hanöbukstens farvatten

Briggen Tre Kronor af Stockholm är sin vana trogen på besök i södra Östersjön om sommaren och årets sommar var inget undantag. Vi följde med på en gästsegling en solig och för ovanlighetens skull inte blåsig dag söder om Karlshamn. En professionell och vältränad nyckelbesättning och elever fanns ombord och så får gästerna hjälpa till med segelsättning.

Besättningen utgörs av sju anställda och ett tiotal volontärer, som gör praktik och lär sig att arbeta i ett segelfartyg. Tre Kronor är en brigg och det innebär, att hon har två master med råsegel och alla seglen manövreras manuellt. Sammanlagt har hon 16 segel och åtskilliga kilometer tågvirke.

För 150 år sedan var fartygstypen vanlig och bortåt 400 stycken fanns i Sverige, berättar skepparen Ib Bergström. Till sin utformning och konstruktion är hon från senare delen av 1800-talet, men har all upptänklig modern utrustning, som svarar upp dagens krav.

Tre Kronor är nu inne på sin femte seglingssäsong och med sig på seglingarna och hamnbesöken har hon en utställning om Hållbara hav. Syftet är att rikta fokus och informera om Östersjöns utsatta läge. Briggen Tre Kronor tar här en aktig och viktig roll genom konkreta initiativ för att öka samarbetet mellan olika aktörer. Kunskapen om Mars yta är faktiskt större än om Östersjöns botten.

Text och foto
Ingmar Elofsson
ingmar@comsek.se

Briggen Tre Kronor vid kaj i Karlshamn

En ståtlig syn då Briggen Tre Kronor har seglen satta

Skepparen på Tre Kronor Ib Bergström kontrollerar segelsättningen tillsammans med andre styrman Robin Eliasson plattform. Här i Tallinns hamn

Delar av Tre Kronors besättning tar rast efter segelsättningen. Fr.v. Ib Bergström skeppare, Jens Agger och Ida Glad matros, Robin Eliasson andre styrman och överstyrman Kohran Koman med ryggen mot kameran

Ubåten Neptun förbereds som museifartyg

Ubåten *Neptun* förbereds som bäst för sin framtida uppgift som museifartyg vid Marinmuseum i Karlskrona. Arbetet pågår i docka 3 vid Karlskronavarvet och där kommer hon att ligga till september, när flytten till Marinmuseum skall ske.

I veckan efter midsommar var det pressvisning på ubåten och information om det pågående arbetet. På plats fanns representanter från såväl Karlskronavarvet som Marinmuseum.

Visningen genomfördes av Karlskronavarvets projektledare Robert Granebring, som har ett förflutet i flottan och ubåtsvapnet. Han tjänstgjorde bl.a. på *Neptun* som maskinbefäl från provturen 1980 och sedan till och med 1984. Robert fanns ombord under de tio dagar, som U 137 satt fast på grundet på Gåsefjärden i Karlskrona östra skärgård.

De arbeten, som pågår, är miljösanering, håltagning i skrovet för kommande visningar samt lagningar av bl.a. rosthål i fartygets skrov. Vid besökstillfället pågick urluftning av några av ubåtens batterier med en sammanlagd vikt av 16 ton. Ubåtens stora batterier kommer att tas ut senare.

En av de upptagna öppningarna leder rätt in i torpedrummet och där kommer att antal "ofarliga" torpeder att placeras.

I september är det dags att flytta ubåten och placera henne tillsammans med Sveriges första ubåt, *Hajen* på den gjutna plattan öster om Marinmuseum, varefter ubåtarna byggs in i en byggnad sammanbyggd med nuvarande Marinmuseum.

Vid flyttningen placeras *Neptun* på en pråm, som bogseras till Stumholmen, varefter starka kranar lyfter henne på plats.

Foto: Olle Melin

En av de luckor i skrovet som tagits upp för framtida besökare

Ubåten Neptun i docka 3 på Karlskronavarvet

Förbättringsarbeten på ubåtens skrov

Från vänster Joachim Johansson, informatör Marinmuseum, Johan Löfgren, föremålsintendent Marinmuseum, Robert Granebring, projektledare Karlskronavarvet samt John Ahlmark, informationschef, Karlskronavarvet

Projektledaren Robert Granebring i ubåtens inre

Marinmuseum efterlyser ubåtsbesättningar från hela Sverige

Sommaren 2014 öppnar Marinmuseum sen spektakulära ubåtsbåtshall med ubåtarna *Neptun* och *Hajen*. *HMS Neptun* var en viktig länk i det svenska försvaret under kalla kriget. Nu söker museet före detta besättningsmän från hela Sverige.

HMS Neptun togs i tjänst 1981 och kastades redan samma år in i en dramatisk världshändelse, när den sovjetiska ubåten U 137 gick på grund utanför Karlskrona. Under de omtumlande dagarna, som skakade landet, befann sig *Neptun* mitt i händelsernas centrum.

Under 2011 togs ubåten emot av Marinmuseum och lagom till sommaren 2014 är det tänkt, att *HMS Neptun* ska bli huvudattraktion i museets nya ubåtsbåtshall. Tillsammans med svenska flottans första dykubåt, *Hajen 1* från 1904, kommer det att bli ett ovanligt besöksmål med två ubåtar inomhus under tak i en spektakulär byggnad.

Just nu pågår arbetet med att samla in berättelser, fotografier och föremål, som har med *Neptun* att göra. Därför söker museet efter före detta besättningsmän från alla delar av landet, som har tjänstgjort på ubåten och som är villiga att dela med sig av sina erfarenheter.

- För att kunna levandegöra ubåten behöver vi veta mera om, hur det var ombord. Vi vill också, att de personer, som tjänstgjorde på systerubåtarna *Näcken* och *Najad* hör av sig. Ofta var man på alla tre ubåtarna, förklarar intendent Peter Rosengren, som ansvarar för insamlingen.

- Det vi efterlyser är personer, som jobbade på ubåten under 1980-talet, en period när kalla kriget var ovanligt spänt och konfliktfyllt och innan östblocket slutligen kollapsade, säger Peter Rosengren.

En, som var med, när det begav sig, är Björn Hamilton. Då var han fartygschef på *HMS Neptun*, nu är han ordförande i Ubåtsklubben *Hajen*, som sammanställer besättningslistor åt Marinmuseum.

- Vi samlar in namn för fullt, men vi behöver hjälp med att få fatt i så många som möjligt. Så om du är före detta besättningsman, som läser det här, vill vi, att du hör av dig till oss, uppmanar Björn Hamilton.

Intresserade kan kontakta Peter Rosengren eller Andreas Linderöth vid Marinmuseum (peter.rosengren@maritima.se respektive (andreas.linderöth@maritima.se) eller Nils Ekander eller Bertil Svedlund i Ubåtsklubben *Hajen* (nils.ekander@maritima.se respektive bertil.svedlund@comhem.se 0732-110266)

Mer information finns på museets hemsida www.marinmuseum.se

Fakta *HMS Neptun*

HMS Neptun togs i tjänst 1981 och utrangerades 1998. Hon byggdes på Kockums i Malmö och Karlskrona. Besättningen uppgick normalt sätt till 22 man. Av dessa var två värnpliktiga, kock och radioman. Ytterligare värnpliktiga kunde finnas ombord som elever. Sammanlagt har cirka 400 personer tjänstgjort på ubåten. Besättningarna kom från hela Sverige, men oftast från södra Sverige.

Längd: 49,5 meter

Bredd 5,7 meter

Djupgående 5,5 meter

Vikt Cirka 1 000 ton

Maxdjup 300 meter

Fart u-läge 20 knop

Fart ytläge 12 knop

Bestyckning 12 stora torpeder, 6 mindre

GÄLLER DET **Träbåtar?**
DÅ GÄLLER DET OCKSÅ OSS!
Nyhet! Båttvätt!
Båtbyggarskola
Fullständig varvsrörelse

ERIKSSONS BÅTBYGGERI
& BÅTBYGGARSKOLA AB
Box 15, 130 25 INGMARSÖ
08-542 461 36 batservice@swipnet.se

PS. Neptun utlyft ur docka

Sista pressläggningsdagen den 15 augusti lyftes Neptun ut från docka 3 och placerades vid Karlskronavarvets utrustningskaj. Här ska de tunga batterierna lyftas ur och ubåten ska därefter placeras på pråmar för förflyttning till Marinmuseum och ubåtshallen. Om detta återkommer vi i nummer 4.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Historisk händelse på Stora Tratten

För första gången i Stora Trattens historia, enligt holmfogden Stig Ödmark, skedde en vigsel på vår vackra ö i Stockholms skärgård.

I samband med Spånga-Kistas församlings konfirmanationsläger vigdes Thomas Gustafsson och Carina Joki lördagen den 4 augusti 2012 av komminister Birgitta Arneving.

Vigseln skedde i strålände solsken på flaggberget med hela Lillskärsfjärden som en fantastisk altartavla i bakgrunden. Konfirmanderna bildade en välsjungande kör under ledning av Helen Reduthe, ledarna Andreas och Oskar samt flottans mäns egen Bosse Johansson.

Som intågsmusik sjöngs Maj på Malö och som uttågsmusik Calle Schewens vals.

Alla vi övriga gäster på ön fick vara med om en vacker händelse, som kommer att finnas kvar som ett fint sommarminne.

Lasse Berg

Foto: Lasse Berg

PANSARBÅTSINSAMLINGEN 100 ÅR

I maj 1911 beslutade regeringen att avsätta medel för att bygga en första klassens pansarbåt men under hösten samma år beslutade den nya regeringen att inställa åtgärderna för den planerade pansarbåten. I protest mot detta beslut bildades Svenska pansarbåtsföreningen i januari 1912 med uppgift att på frivillig väg samla in pengar till byggandet av en pansarbåt. Redan i november samma år hade så mycket pengar samlats in att beslut fattades om byggnation av pansarbåtar och det första fartyget kölsträcktes samma höst. När föreningen avslutat insamlingen, redovisades att svenska folket totalt skänkt 17,1 miljoner till sjöförsvaret, cirka 10 % av försvarsanslaget, - en häpnadsväckande stor summa i dåtidens penningvärde.

INBJUDAN

Flottans Män, tillsammans med Kungliga Örlogsmannasällskapet och Sjöofficerssällskapet i Stockholm med stöd av Försvarshögskolan och Sjöhistoriska Museet, håller ett symposium med anledning av 100 års minnet av Pansarbåtsinsamlingen. Symposiet kommer att äga rum i Sverige-salen på Försvarshögskolan den 9 november kl 13.00-1630. Därefter intas högtidsmiddag på Sjöhistoriska museet kl 1830.

Anmälan om deltagande i symposiet som är kostnadsfritt görs till:

Flottans Män

Tel 08-6780908 (tisdagar), 070-774 31 83.

e-post: riksförbundet@flottansman.se

och till högtidsmiddagen genom insättning av 450 kr på plusgiro 588 19-4 senast 2012-09-25.

PROGRAM

Fredagen den 9 november, 1300 – 1630, Försvarshögskolan.

13.00 – 13.10	Välkomstanförande av FM förbundsordf. kmd. Johan Forslund och KÖMS ordf. fljam. Thomas Engevall
13.10 – 13.40	Insamlingen, bakgrund genomförande och resultat, prof em. Kent Zetterberg, FHS.
13.40 – 14.20	Fartyget, teknik och taktik, fljam. Lars Salomonsson och kmd. Per Insulander.
14.20 – 14.50	Kafferast.
14.50 – 15.25	Sjöstridskrafternas fortsatta utveckling fram till idag, kmd I. Gustaf von Hofsten.
15.25 – 15.45	Filmcollage.
15.45 – 16.00	Sverigeskeppen i konsten.
16.00 – 16.30	Flottan i framtiden Marininspektör Jan Thörnqvist.

I samband med detta symposium kommer Flottans Män att genomföra en lokalföreningskonferens under lördagen den 10 november kl 08.30-11.30. Information om detta kommer att sändas ut i början av september.

Vad en gammal bild kan berätta

HMS

pansarskeppet *Sverige*, även känd som F-båten, blev ju hela svenska folkets angelägenhet, när man i samband med försvarskrisen 1912 startade en insamling, som på mycket kort tid gav medel inte bara till fartyget utan även till andra nyttigheter för Kungl flottan.

Här visas en annan utformning av pansarskeppet, nämligen i form av ett bakverk (krokan), som utfördes av officerskocken och hans personal till en middag i fartygets gunrum någon gång 1923. Utan tvekan ett lite ovanligt men synnerligen dekorativt inslag..

Dåtida fartygs stora besättningar och dåtidens möjlighet till utnyttjande av manskapet, skapade förutsättningar för inslag av det slag, som vi här ser. Om man kan hänföra inslaget till "Den gamla goda tiden" är väl tveksamt,

men dagens stressade tid medger inte utsvävningar av detta slag.

För att citera Tikkanen: "Vi befinner oss ständigt i skarven mellan en bättre framtid och de gamla goda tiderna".

Originalet, d.v.s. pansarskeppet *Sverige* var det första av de tre pansarskepp, som skulle bli landets sista. Hon byggdes vid Götaverken i Göteborg och sjösattes den 3 maj 1915, togs i tjänst den 14 maj 1917 och utrangerades den 30 januari 1953. Hon kom att göra tjänst under neutralitetsvakterna såväl under första som andra världskriget. Hon hade en besättning på 427 man.

Olle Melin

Flottans minklubb jubilerar

Flottans Minklubb firar i år sitt 100-årsjubileum. Klubben celebrerar detta med ett jubileumsprogram i Sjöfarts-huset den 5 oktober 2012. Programmet inleds med föredrag kl. 14 och avslutas med klubbmöte och jubileumsmiddag. Du som också är medlem i Minklubben och vill ha mer information var vänlig kontakta Jan Romson per e-post jan.romson@tele2.se eller per telefon 070-630 16 99.

Bragdkannan

I artikeln i Flottans Män 2-2012 om Stig Örtendahl och bragdkannan framgick inte författaren. Den fina artikeln är författad av Jarl Ellsén.

Jag beklagar detta misstag och framför på detta sättet ursäkt till Jarl.

Olle Melin

Första sjömålsroboten avfyrad från korvett Visby

Den 27 Juni avfytrade *HMS Visby* en Robot 15, som med ett dåligt lyfte mot skyn. En lång tid av förberedelser för personalen på Försvarets materielverk och provturskommandot för korvett Visby har givit lyckat resultat. Ännu en milstolpe i korvett Visbys utveckling är passerad.

En sjömålsrobot 15 används för att bekämpa andra fartyg på mycket stora avstånd och är en av de viktigaste vapensystemen ombord på en korvett. Den finner sitt mål med hjälp av en radar i robotens nos. En oerhörd kraft utvecklas, när den avfyras. I korvett Visby som är smygpassad sker avfyrningen från en tub inne i fartyget vilket gör det extra komplext. En robot 15 väger närmare ett halvt ton och accelererar från 0-100 kilometer i timmen på under en halv sekund.

–Det här var kanske den viktigaste sista milstolpen, innan den första Visbykorvetten är i full drift, säger Anders Nilsson, som är projektledare på Försvarets materielverk, FMV.

Hårt jobb ligger bakom

Utvecklingen av korvett Visby genomförs av FMV och de båda sjöstridsflottiljerna stödjer med provtursbesättningar, som kör fartygen. Frank Johnsson är chef för provturskommando Visby, som ingår i 3.sjöstridsflottiljen:

–Både besättningen på *HMS Visby* och staben har jobbat oerhört hårt den senaste tiden för att få allt att fungera och det är därför extra roligt, att allt gick enligt plan.

Under hösten kommer FMV att överlämna de första två Visbykorvetterna i den slutliga versionen, med alla tunga vapensystem ombord, till Försvarmakten

En film från robotskottet finns på FMV:s webbplats, www.fmv.se.

Jimmie Adamsson

Se bilden på omslaget

Hårsfjärden maj 1676

Weinsjös karikatyrer

Det 173 meter långa USS Normandy (CG-60) är ett imponerande fartyg

Kryssarbesök på Yttre Redden i Karlskrona

Vi lämnar Trolle båthamn i Karlskrona och åker taxibåt ut på Yttre redden och här vid Hägnudden strax norr om Kungsholmen ligger robotkryssaren USS Normandy.

Med sina 173 meter är Normandy ett imponerande fartyg. Vid fallrepet möter fartygschefen, kommandör Kevin Hill. Tillsammans med ett antal unga besättningsmän tar de oss runt på fartyget och vi börjar på fördäck.

- USS Normandy är en av de 27 robotkryssarna i Ticonderoga-klassen och togs i tjänst i december 1989, berättar Kevin Hill. - Normandy har deltagit i båda Gulfkrigen och hon var det första fartyget sedan 1945, som gick direkt från avslutade provturer in i ett skarpt uppdrag och då i Dessert Storm 1990. Fartyget deltog också i understödet vid jordbävningen i Haiti och då främst med matleveranser med hjälp av sina helikoptrar.

Ung besättning

Det är populärt att tjänstgöra i amerikanska flottan och ingen svårighet att få sökande, berättar fartygschefen. - Man söker sig till flottan dels för att få en utbildning men även för att komma ut och se sig om i världen. Att få tjänstgöra i flottan kommer alltid högt upp på de populära jobblistorna. Besättningen är ung och den största delen är i åldern 20-30 år.

Vi får en pratstund med Alana M. Abernethy, sambands-

Robotluckorna på akterdäck

officer ombord och med sina 24 år är hon en av fartygets yngsta. - Jag är i början på karriären och har lägsta officersgraden är lieutenant junior grade, vilket motsvara ungefär fänrik i Sverige. - Jag tänker fortsätta och satsar på en karriär i flottan, berättar Alana. - Att få ha tjänstgjort i flottan är inte bara en ära, utan det är också meriterande, berättar hon. - Vi visar att vi ställer upp och gjort vår plikt för vårt land.

Luftvärn och helikoptrar

Ett av fartygets viktigaste uppgifter är att svara för luftförsvaret. - Vi ingår då i olika stridsgrupper och en av dem kan vara en hangarfartygsgrupp, berättar fartygschefen Kevin Hill, då vi nu kommit upp i stridsledningscentralen. - Fartyget kommer nu att genomgå en modernisering och hela utrustningen här kommer att bytas ut. Fartyget är dock genom åren modifierat och utrustningen utbytt enligt "baseline 3", vilket är den näst högsta modifieringsgraden i klassen. - Trots sina närmare 25 år är utrustningen mycket effektiv och väl fyller sin funktion, berättar Hill.

Ombord finns också två helikoptrar, som står parkerade i hangaren på akterdäck. Helikoptrarna är de modernaste i flottan och har ubåtsjaktsförmåga.

Baltops

Anledningen till stoppet i Karlskrona var ett rutinbesök efter att ha deltagit i Baltops 2012. Baltops är den årligt återkommande övningen i Östersjön, där även svenska marinen deltar och övningen genomförs inom ramen för Partnerskap för fred. I övningen deltog även svenska flygstridskrafter och det var första gången som JAS 39 Gripen övade tillsammans med amerikanska B-52 i Östersjön.

Efter några dagar på Yttre redden avgick Normandy till hemmabasen i Norfolk Virginia, en resa som beräknas ta ett par veckor, lite beroende på verksamheten.

Ingmar Elofsson
ingmar@comsek.se

Fördäcket på USS Normandy med 127 mm akan

VLS-tuberna för luftvärnsrobotar, 64 st, på fördäck

En av de yngsta officerarna, Alana M. Abernethy, sambandsofficer ombord, berättar att det är meriterande att ha tjänstgjort i flottan

Fartygschefen på USS Normandy Captain Kevin Hill tycker att han har det bästa jobbet som finns i flottan

På akterdäck finns helikopterlandningsplats och hangar för två helikoptrar normalt Sikorsky SH-60B eller MH-60R Seahawk LAMPS III

Foto: Ingmar Elofsson

En del av stridsledningssentralen på USS Normandy

Fakta USS Normandy (CG-60)

Deplacement	9600 ton
Längd	173 meter
Bredd	16,8 meter
Djupgående	10,2 meter
Huvudmaskin	4 st Gasturbiner, 80 000 hkr
Maxfart	32,5 knop
Besättning	Ca 300
Antal i klassen	27 (Byggda 1978-1992)
Helikoptrar	2
Fartygsartilleri	1 x 127 mm akan
Robotar	Ett hundratal olika
Kostar	Ca 1 miljard US dollar

Entrén till Flygvapenmuseum på Malmslätt

Monter med personliga föremål uppfiskade från Östersjöns botten

Nationalitetsbeteckningen på den nedskjutna DC 3:an syns tydligt

En av DC 3:ans motorer

Foto: Olle Melin

Catalina

En 1960-talslägenhet i kalla krigets skugga

Hemliga handlingar – DC-3:an som försvann

Den 13 juni 1952 lyfte en DC-3.a från Bromma flygplats. Ombord fanns åtta besättningsmän. Deras uppdrag var topphemligt. Två timmar efter start förlorades radiokontakten med flygplanet. DC-3:an var borta. Det skulle ta mer än 50 år, innan planet återfanns. Historien om DC-3:an sammanfattar Sveriges historia under det kalla kriget, en historia full av hemlighetsmakeri, stormaktspolitik och en tystnad gentemot besättningens anhöriga.

Så inleds texten med den försvunna, återfunna och bärgade DC-3:an i Flygvapenmuseets fullmatade utställningskatalog.

Och nog är det en spektakulär utställning, som museet visar upp i den speciella våning i Flygvapenmuseet, som innehåller flygplansvraket och historien om detta. Resterna av flygplanet är placerat i en 420 kvadratmeter stor torrluftsmonter. Men det är inte bara vraket som visas. Det finns montrar, som innehåller små föremål upphittade på fyndplatsen. Där finns bl.a. piloten Alvar Almebergs vigsling med inskriptionen Anna-Lisa 3/6 1944. I vraket hittades också en karta med planets rutt, som visar, att man inte var i närheten av den sovjetiska gränsen.

Men lika viktigt i utställningen är händelseförloppet och alla frågor och svar på frågan varför; det topphemliga samarbetet med England och USA och tystnaden mot besättningens anhöriga m.m.

DC-3:an återfanns på Östersjöns botten 2003 av ett privat dykeribolag och bärgades något år senare av flottans ubåtsbärgningsfartyg *Belos*.

Utställningen om DC-3:an fascinerar från första stund.

Flygvapenmuseet i Linköping

Det nuvarande museet på Malmen i Linköping invigdes 2010.

Det svenska flygvapnet kan man säga startade just på Malmen sommaren 1911, där den s.k. flygbaronen Carl Cederström genomförde uppvisningsflygningar under tre dagar. Redan i slutet på 1920-talet började man på Malmen samla in äldre materiel, som så småningom utvecklades till dagens museum. Formellt inrättades inte Flygvapenmuseum förrän 1977 och då som en del av Statens försvarshistoriska museer då tillsammans med Armémuseum och Marinmuseum.

Det nya museet är en fantastisk anläggning. Den flygintresserade kan beskåda så gott som alla de olika plan, som tjänat det svenska flygvapnet men också mycket

annat kopplat till flygverksamheten. Museet förfogar idag över 100 000 föremål.

Personligen imponerades jag av det civila inslaget i form av inredda lägenheter speglade de olika decennierna av det kalla kriget.

Malmen

Malmen var från början en exercis- och övningshed, där Första och Andra livgrenadjärregementet (I 4 och I 5) huserade. Det svenska flygvapnet bildades 1926 och så småningom kom Östgöta flygflottilj, F 3, att få Malmen som stationeringsort. Flottiljen lades ned 1974, men flygverksamheten fortsatte i annan form, bl.a. med helikopterterverksamhet och målflyg.

Idag är det full fart på Malmen och platsen är bas för Försvarsmaktens helikopterflottilj, Flygvapnets flygskola och flera andra verksamheter.

Östergötlands flyghistoriska sällskap – Flygvapenmusei vänner

En viktig roll i museiverksamheten spelar Östergötlands flyghistoriska sällskap bildat 1967. Tilläggsnamnet fick man i samband med det första museets invigning 1984. Föreningen har idag över 2000 medlemmar. Man hjälper till som museivärdar, anordnar föredrag, flygdagar m.m. och hjälper till med föremålen. Bl.a. restaurerar man det enda återstående planet SAAB B 18, vilket bärgades 1979 i Härnösands hamn, där det låg på sjöbotten efter en nödlandning på isen 1946. Denna flygplanstyp flög i det svenska flygvapnet från 1942 till 1959 med sammanlagt 243 plan.

Utmärkelser

Två fina utmärkelser har kommit Flygvapenmuseum till del, Årets utställning 2010 samt Årets museum 2011.

Efter att ha botaniserat i utställningarna under en dag, så förstår man varför.

Olle Melin

En dag på Göta kanal

*Ja tänk att svenska staten
delades mitt itu av Baltzar von Platen,
Så här diktade Tage Danielsson i sin Göta kanalkantat.*

Isomras gjorde jag en dagstur mellan slussarna i Berg fram till Borensberg och sjön Boren tur och retur. I ett strålande sommarväder genomfördes turen och deltagarna bjöds på 9 slussar, 2 akvedukter och dessemellan en underbar östgötsk natur, där de blå linfälten kanske utgjorde det skönaste inslaget.

För min egen del var det 35 år sedan sist och då genomfördes turen i egen båt och alla 58 slussarna från Mem i Östergötland till Sjötorp i Västergötland passerades. Då, vill jag minnas, var trafiken av fritidsbåtar oerhört livlig. I år frapperades jag av det lilla antalet båtar. Är det månne de höga priserna för färden, som avskräcker?

Göta kanal är Sveriges största byggnadsprojekt genom tiderna och är en 190,5 km lång kanal, som löper genom Götaland. 87,3 km av kanalen är grävd och sprängd. Nivåskillnaden är hela 91,8 meter. Antalet slussar är 58 och med 2 slussar i Stockholm och Södertälje samt 6 i Trollhättekanal, så slussar man hela 66 gånger mellan Stockholm och Göteborg. Hela vatten vägen mellan Sveriges två största städer är 390 km.

Idag är 56 av slussarna elektrifierade. Man har behållit två handdrivna, Borensberg och Tåtorp, för att kanalresenärerna ska se, hur slussningen gick till förr om åren. Vid kanalen finns också två av landets tre akvedukter, i Ljungsbro och utanför Borensberg.

Så vitt man vet var biskop Hans Brask den förste, som 1525 föreslog en kanal, som skulle förbinda Vättern med Väneren och därmed skapa en direkt förbindelse mellan Östersjön och Kattegatt för att slippa Öresundstullen och besvär med Hansan.

Den 12 april 1810 fick Baltzar von Platen (1766 – 1829) regeringens tillstånd att bygga kanalen. I maj 1810 togs de första spadtagen vid Motala. Med hjälp av ett förberedande förslag av vattenbyggaren Daniel af Thunberg från 1780-talet, stakades kanalen ut. Det brittiska muderverk, som muddrade sjöbottnarna var i behov av reparationsarbeten, då det togs i bruk, vilket medförde, att Motala Verkstad anlades.

Kanalen invigdes vid Mem den 26 september 1832 av kung Karl XIV Johan. Baltzar von Platen var då avliden sedan tre år, så han fick aldrig uppleva sitt livsverk färdigt. Som kuriosa kan nämnas, att invigningsmiddagen

Möte med kanalbåten Juno

hade 300 inbjudna gäster och ett fyrverkeri kostade kanalbolaget 10 837 riksdaler.

Kostnaden 1832 var 9 miljoner riksdaler, vilket motsvarar cirka 15 miljarder kronor i dagens penningvärde. 58 000 indelta soldater från 16 olika regementen arbetade med grävningen. En mindre del av arbetsstyrkan bestod av ryska desertörer, som frivilligt hade anslutit sig och privata arbetare. Sammanlagt gjordes 7 miljoner dagsverken med kanalen. Ett dagsverke varade 12 timmar. Grävningen av kanalen utfördes till största delen för hand med plåtskodda träspadar. Man har beräknat, att varje man grävt ut 6,2 kubikmeter. Förutom lön ingick en liter brännvin per man och vecka och bl.a. i Brunnby säteri på Östgötadelen brändes och fördelades brännvinet

En av slussarna i Oscars slussar vid Berg

Göta kanal kallas ibland för ”Sveriges blå band”. Den kallas också skämtsamt för ”skilsmässodiket”, eftersom diskussioner kan uppstå vid slussning.

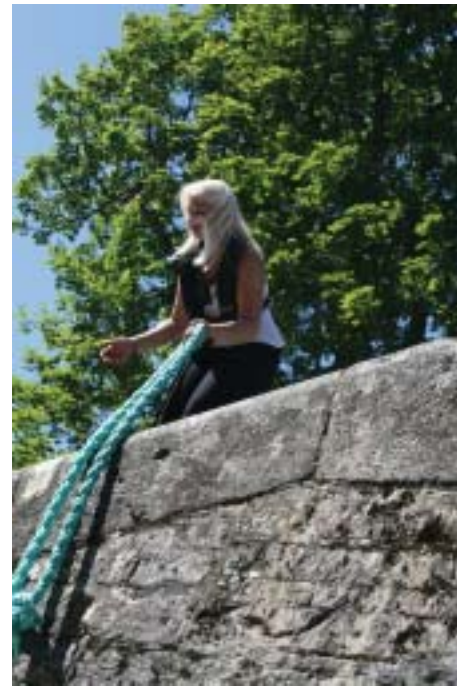
Tage Danielssons dikt, *De händer som grävde på Göta kanal* tycker jag kan utgöra en lämplig avslutning på artikeln.

Olle Melin

Foto: Ulla och Olle Melin

En av kanalens två akvedukter, den i Ljungsbrosjö

Besättningen på kanalbåtarna har en viktig roll vid slussningarna

En av kanalens handdrivna slussar, den i Borensberg. Motsvarande sluss finns på Västgötadelen i Tåtorp

Brunnby säteri

Göta kanalhotellet i Borensberg

PM Göta kanal

58 000 indelta soldater

1810 – 1832

12 tim/dag

7 miljoner dagsverken

Varje man 6, 2 kubikmeter

Träspade med järnskoning

John Ericsson, Nils Ericsson

Sept 1832 Carl XIV Johan - Mem

1 liter brännvin per man och vecka

Brunnby säteri

Von Platen dog 1829 fick regeringens tillstånd gräva och driva kanalen

58 slussar

Från Stockholm till Göteborg tillkommer Hammarbyslussen, Södertäljesslussen samt 6 slussar vid Trollhättan

De händer som grävde på Göta Kanal.

Det var valkiga, seniga, beniga labbar
på valkiga, seniga, beniga grabbar.
Tåligt gnagde de hål på sitt fosterlands skal,
de händer som grävde på Göta kanal.

Vintern kom med sin kyla. De fick inte domna.
Sommaren kom med sin hetta. De fick inte somna.
De slet ut sig, i ösregn, när spaden blev hal,
de händer som grävde på Göta kanal.

Är det underligt att deras tummar blev krumma,
och att fingrarna tedde sig fula och dumma?
Vickevire var ofta en smärre skandal
på de händer som grävde på Göta kanal.

Genom veckornas knog bar de träget sin börda.
Men så tvätta dom av sig det värsta på lörda
och lyfte sin Östgöta-sädes-pokal,
de händer som grävde på Göta kanal.

Inga sorgkanter mer. Det fanns brännvin att dricka.
Och då höll de sitt hambogrepp mitt på en flicka.
Någon enstaka gång fick de sällheten möta,
de händer som grävde på Göta.

De som inte fick känna nån piga på bröstet
fann i ännu en flaska den handfasta trösten.
Sedan slog dom på länsman, polis och fiskal,
de händer som grävde på Göta kanal.

Deras lycka blev kort. Det blev åter en månda.
Och man spottade i dom. En ny veckas vända.
De steg ned i sin självgrävda jämmerdal,
de händer som grävde på Göta kanal.

Och de spikade broar och timrade slussar,
och i käftarna lade de saftiga bussar
och med knogarna slog de på snusdosans skal,
de händer som grävde på Göta kanal.

Se på nageln. Ett liv som blev kantat av sorgen.
Varför står inte ni som statyer på torgen,
vackert huggna i marmor, på guldpedestal,
ni händer som grävde på Göta kanal!

Tage Danielsson

HMS Carlskrona till Adenviken igen?

Den 5 juli fick de anställda vid 3.sjöstridsflottiljen i Karlskrona beskedet, att regeringen vill, att de börjar planera för en ny insats utanför Somalias kust med *HMS Carlskrona*.

Totalt handlar det om 130 personer; fartygsbesättningen, stab, tolkar, sjukvårdspersonal och en bordningsstyrka.

För att insatsen ska bli verklighet krävs ytterst ett riksdagsbeslut, men avsikten är att fartyget ska lämna hemmahamnen i april 2013 och vara borta i totalt sex månader.

Syftet med insatsen är i första hand att skydda mattransporter till Östafrika från piratangrepp men också att skydda sjötrafiken i området. Totalt ska ett 30-tal fartyg övervaka ett område lika stort som Europa.

Carlskrona kommer att ingå i EU:s Operation Atalanta, men även NATO, andra koalitioner och enskilda nationer är på plats.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

F.d. sjömätare med nya uppgifter

Vid en promenad i Hammarbyhamnen i juli träffade jag på det gamla sjömätningsskutan Petter Gedda, numera förvandlad till konferensbåt.

Petter Gedda byggdes vid Eriksbergs varv 1924 och var i Sjöfartsverket och dess föregångares tjänst till 1972, då hon såldes och så småningom byggdes om för nya uppgifter.

Hon hade dimensionerna längd 25 meter och bredd 5,5 meter och deplacerade 95 ton.

Namnet Petter Gedda kommer från den svenska kartografen med samma namn. Petter Gedda föddes den 31 december 1661 i Lövånger och avled i Karlskrona den 19 juni 1697. Geddas sjökort var de första, som grundade sig på mätningar i Sveriges kustområden.

Petter Gedda var son till lantmätaren och inspektören Johan Persson Gedda och Katarina Palm. När han var tretton år följde han sin far till Ingermanland och hjälpte honom med kartografiska sysslor. Under resan hade han blivit inskriven vid Uppsala universitet och han studerade där några år efter hemkomsten 1678, innan han blev lantmätare i Åbo och Björneborg. År 1681 kom han till Amiralitetet (Marinens högsta ledning) och 1685 blev han inspektör för Upplands lantmätare. Han återvände till Amiralitetet 1687 och blev nu direktör för landets alla styrmän, ett yrke som numera kallas lots.

Gedda var därmed chef för Navigationskontoret i Karlskrona och ett av hans första arbeten blev att kartera svenska västkusten, vilket resulterade i "Hydrographisk charta öfwer coasten ifrån Giöteborgs inlopp alt in til Warberg... anno 1691".[1] Till denna detaljerade karta

som alltså beskriver kusten mellan Varberg och Göteborg, hör värdefulla uppgifter om djup och olika inseglingförhållanden m m. Den består av tio kartor som är tryckta i Holland. Likaså ingår en kartering av Blekinges farvatten, samt den år 1694 utkomna General hydrografisk chartbook Öfwer Östersjön och Kattegatt, som utgavs i tio kartblad i Amsterdam. Samtliga räknas som de första, korrekta sjökorten över Sveriges kuster. Till denna utgåva var han stor tack skyldig Werner von Rosenfeldt.

Olle Melin

(faktauppgifter från Wikipedia)

PetterGeddas sjöatlas från 1694

Petter Gedda som sjömätare. 1930-tal

Petter Gedda i Hammarbyhamnen 2012. Foto Olle Melin

När tubkikaren återvände till Hanö

Vad är nu detta?

I början av juni genomfördes Naval History Field Exercise 2012 i området mellan Köpenhamn och Karlskrona. Navy Field Ex 2012 är en kamratlig sammanslutning av marint historisk intresserade gentlemen i Sverige och England.

Årets fältövning hade som målsättning att studera på plats eller i alla fall i närheten följande historiska händelser:

- Slaget vid Köpenhamn 1801 och 1807
- Briefing om dagens danska flottans uppbyggnad och uppgifter
- Den engelska flottans verksamhet i svenska vatten under Admiral James de Saumarez 1808-1812
- Besök vid den engelska kyrkogården på Hanö
- Besök Kungsholmen för studier om engelsmännens operation i farvattnen utanför fortet 1801
- Besök Gåsefjärden och studie om U 137
- Besök Marinmuseum

De enskilda deltagarna förberedde under vintern ett antal briefingar, som vi sedan under själva fältövningen studerade på ort och ställe. Dessutom var en målsättning också att ha roligt. Deltagarna i år var, det varierar lite från år till år, Lord Eric de Saumarez, åttonde generationen i rätt nerstigande led av Admiral James de Saumarez, captain Peter Hore, Captain Michael Rawlinson, Commander Michael Ellis, Mr Peter Warwick, Chariman 1805 club. Från Sverige deltog Admiral Sten Swedlund, Claes Tornberg, Göran Wallén, Captain Christer Hägg och Christer Fredholm, Commander Rolf Edwardson, Hans Josefsson, Carl Wachtmeister, Carl-Johan Hagman and Peter Ahlås.

Jag vet att läsarna i Flottan män tidigare läst om händelserna i början av 1800-talet, så jag gör bara noteringar, som jag tyckte var trevliga.

Årets övning började i Köpenhamn, där vår expert på Nelson, Peter Warwick, beskrev Slaget i Köpenhamn 1801. Det var ju amiralen Parker, som var chef för den engelska flottstyrkan, som tidigt i april löpte in i Öresund och med uppgift att förstöra den danska flottan. Nu blev Nelson den, som blev den aktiva chefen och som ledde engelsmännen, när de seglade ner genom Öresund för att runda Middlegrund och för att segla upp mellan Middlegrund och den uppankrade danska flottan. De lyckades förgöra den och sedan lyckades de övertyga danskarna att ge upp. Nu var det ju så, att den uppankrade flottan var danskarnas andrahandsflotta. Deras linjeskepp och fregatter låg lite längre in i staden och man hade ännu inte hunnit rusta dessa. Det var ju under detta sjöslag, som

Nelson, när han fick signalen från Parker att avbryta sitt engagemang, tog sin kikare och satte framför sitt mindre fungerade öga och sade, att jag ser inget. Han fortsatte sedan slaget. Sedan har vi ju lärt oss, att man måste ha viss tur till sjöss. Han styrde ner i Öresund i nordlig vind och när han sedan rundade Middlegrund, så vände vinden och blev lite sydligare. Snacka om tur.

När detta slag pågick, så var den svenske kungen Gustav IV Adolf och observerade detta från den skånska västkusten. Han skickade löften till den danska kungen, att den svenska flottan skulle komma till undsättning. Nu blev den svenska rustningen försenad och svåra motvindar omöjliggjorde utsegling. Det var nog tur, att dessa fösesningar kom, för jag tror, att en otränad svensk flotta, som hade mött en tränad engelsk, hade medfört ett stort nederlag.

När nu slaget i Köpenhamn var avklarat, var det engelsmännens avsikt att förgöra den svenska flottan. Vår grupp kom fram till, att det sker ett befälsbyte nu i april, så att Parker lämnar och Nelson övertar befälet. Det är därmed Nelson, som 1801 i april dyker upp utanför Karlskrona och kräver, att den svenska flottan skall ge upp. Svenskarna hade nog förstått, vad som väntade, så man byggde upp ett gediget försvar. I stället för att löpa ut och möta den engelska flottan ankrade man upp alla linjeskepp innanför Kungsholmen, lade ut ett antal skepp utanför Lindholmen, bemannade kanoner på Kungsholmen, Drottningsskär och Lindholmen. Så ett visst motstånd hade han allt mött. Nu räddades situationen av, att den ryske tsaren dog, han som var lite engelskfientlig

Englands syn på försvaret av Karlskrona 1801

och han efterträddes av en mer proenglesk tsar. Så Nelson seglade vidare.

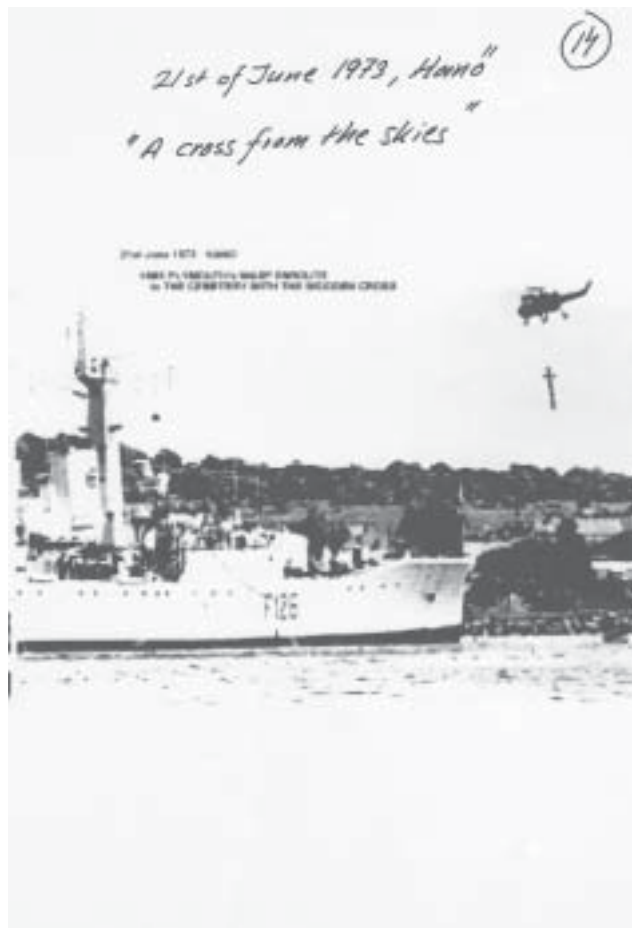
Vårt nästa stopp var Hanö. Här vet vi av historien, att admiral James de Saumarez ankrade den 10 juni 1810 i Hanösund med en engelsk flottstyrka. Denna kom sedan med lite olika fartyg och chefer befinna sig i detta område under tre år, dock är man hemma i England under vinterperioderna. Vi får inte glömma bort, att under Napoleonskrigen var vi svenskar både vän och fiende med engelsmännen. Vi var alltså i krig med England, men det sköttes på diplomatisk gentlemannasätt skickligt, detta mycket tack vare Admiral de Saumarez' ledarskap. I denna politiska situation så "anvisade" svenskarna dem ett baseringsområde i dessa farvatten. Och det innebar en blomstrande marknad i detta område. Det var många, som kom att tjäna en bra slant på detta. Vi talar ju om, att det hela tiden fanns ett par tusen besättningsmän på dessa fartyg. Till detta skall läggas ett antal sjömän, som fanns på de enheter, som samlades i Matviksområdet och som med jämna mellanrum skulle i konvoj segla till

HMS Victory seglar i Öresund 1810. Målning av Christer Hägg

England. Ibland uppgick dessa konvojer till 200-500 fartyg.

Som ni läste ovan, så såg ni, att i gruppen ingick Lord Eric de Saumarz, amiralens ättling. Och han hade tagit med sig den tubkikare, som hans anfader hade använt i dessa farvatten 1810. Det blev ett rörande möte. Och det blev inte sämre av, att hanöborna på ett fantastisk sätt ställde upp vid vårt besök. Jag kan säga, att de vårdar minnet av engelsmännens besök och de vårdar den engelska kyrkogården. Vårt besök på Hanö började med en enkel gudstjänst på engelska och som avslutades med en kransnedläggning från de engelska och svenska seniorenna vid det stora kors, som finns uppsatt på ön. Om korset tillkomst kunde Captain Rawlingson berätta. Det var, när han som fartygschef på Plymouth, som han fick order att hämta och medtaga detta kors. Han tyckte det var stort, så han frågade, hur han skulle få det iland. Det är ditt problem blev svaret. När han kom till Hanö, så insåg han, att någon båttransport inte fanns tillgängligt. Nu hade han ju turen att ha en helikopter med en driftig helikopterpilot ombord. Så med lite lirkande lyftes korset på plats.

Korset på Hanö lyfts på plats

Hanöbornas vördnad och samhörighet med England bekräftas också av utseendet på deras flagga. Man har tagit minsveparen Hanös vapensköld, en tupp, och sytt den ovanpå delar av den engelska White Ensign. Ingen riksheraldiker här inte. Men vad fin den är mot de blåa himlen!

När vi nu stod uppe på kyrkogården, så kunde vi alla nyttja den gammal tubkikare och spana ut över omgivande farvatten. "Inga fiender i sikte". När vi nu står på kyrkogården dyker en överraskning upp inte bara för Eric de Saumarez utan för alla. Det var ju så att admiral James de Saumarez på sin tid hade en adjutant. Det måste en stor man ha! Han hette löjtnant Ross. Han var en driftig man, som ofta stannade kvar i Sverige under vintrarna, när engelska flottan seglade hem för att förbereda nästa års operationer. Vad han mer gjorde, kan man ju ana. Det kan nämnas, att han senare blir en stor polarforskarer. Nu plötsligt dyker en ättling till löjtnant Ross upp. Är det inte fantastiskt!

Innan vi fortsätter med Eric de Saumrez öden på denna resa, vill jag gärna berätta om något, som hände några dagar efteråt. En dam från Falun kontaktade mig och lät berätta, att hon var en ättling till en engelsman från denna tid. Hoppsan! Det var ju så, att många engelsmän naturligtvis försökte att fly från fartygen. De flesta misslyckades och straffades med prygel och andra åtgärder. Men någon eller några lyckades. Historien är, att han flydde

Dagens ättlingar efter amiralen och hans adjutant och tillsammans med tubkikaren från 1810

och gömde sig under en klänning på en dam. Hans namn är Thomas Jönsson och var född Hartfordshire. Han kom att bosättas sig i Karlshamnstrakten, Tomaslyckan. Vi får nu se, om vi kan få några spår efter hans avkomor i England.

Nu fortsatte resan till Karlskrona, där vi besökte Kungsholmen, Örlogshamnen och Gåsefjärden. Ja, det var vissa engelsmän, som faktisk inte visste, vad som hände där 1981 och U 137-händelsen. Det fanns också svenskar, som aldrig tidigare varit på Hanö eller Kungsholmen, bara det!

För Eric kom nu en ny upplevelse. På 1800-talet bodde på Ronnebygatan en familj, som hette Viktor Balck, gymnastikens fader. Han fick tre barn, varav en dotter som hette Gunnel och som sedermera kom att gifta sig med en lord de Saumarez. För Eric de Saumarez blev det nu ett möte på sina anfäders födelseplats. Gården finns tyvärr inte kvar, utan där ligger nu Åhlens. Lite senare på kvällen på sjöofficersmässen fick han också återse ett antal silversaker, som hade förärats av lady Gunnel de

Eric framför minnestavla

Saumarez i slutet på 1930-talet till mässen som minne av sin bror Erik, som sedermera blev kapten.

Vid besöket i Karlskrona kunde vi alla komma fram till, att HMS Victory hade under åren 1810-1812 varit på besök inne på Karlskrona redd. Det måste ha varit märklig syn.

Vår fältövning slutade med, att vår expert på Nelson, Peter Warwich, höll ett alldeles lysande föredrag om Nelsons ledarskap. Det föredraget skulle många unga sjöofficerare ha behövt lyssna på och lärt sig mycket av. Man kan bara konstatera, att Nelson var en föregångare till att nyttja uppdragstaktiken.

Vi kan nog konstatera, att om inte Admiral James de Saumarez varit i våra farvatten och med uppgifter att stödja Sverige, så hade vi nog idag talat antingen danska eller ryska! Napoleon var ganska arg på detta land Sverige, så han föreslog de andra, att de kunde dela upp Sverige bäst de kunde och göra vad ni vill med landet!

Så tog dessa dagar slut. Vilken kunskap, som finns hos alla dessa gentlemen! Men trots detta finns det nog fortfarande saker, som vi inte riktigt redde ut. Är inte historien fantastisk.

Rolf Edwardson

Foto: Rolf Edwardson

Arkivbilder

Hanös flagga och Eric de Saumarez

Attackdykare jubilerar

År 1961-62 utbildades i flottan en grupp attackdykare. Från början var gruppen 25, av vilka 10 fick sitt certifikat.

Utbildningen startade vid dyktanken i Karlskrona under ledning av kaptenen Rolf Hamilton och fortsatte på Märsgarn med dåvarande löjtnanten Gunnar Rasmusson som kurschef. Som bas utnyttjades dvärgubåten Spiggen, som inköptes till flottan 1958 och var i tjänst in på 1970-talet.

Den här gruppen firade sitt fyrtioårsjubileum 2002 på Märsgarn och nu passade man på att fira 50-årsjubileum i samband med Marindagen i Karlskrona den 11 augusti. Sex man från den ursprungliga gruppen deltog vid träffen.

Självklart stod ett besök på Dyk- och navalmedicinskt centrum på Lindholmen på programmet, men även andra aktiviteter rönt säkert gruppens intresse.

Olle Melin

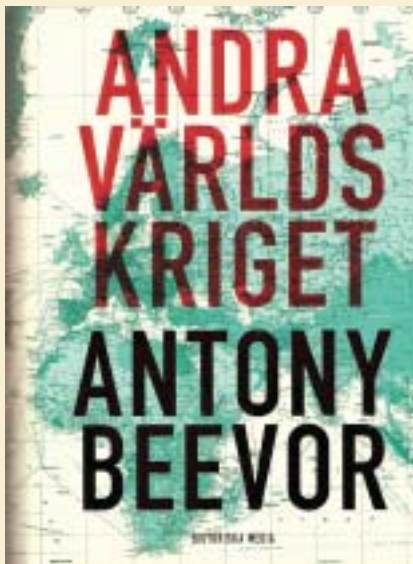
Från vänster Leif Enemark, Borgholm, Jan Fält, Ängelholm, Göran Reimer, Båstad, Leif Andersson, Vingåker, Nils-Håkan Carlzon, Örebro, Roland Lind, Linköping samt kurschefen Gunnar Rasmusson, Stockholm.

Foto Olle Melin

 **DOCKSTA
VARVET**
www.dockstavarvet.se

Tel: 0613 - 711 600
Varvsvägen 1, 870 33 Docksta
info@dockstavarvet.se

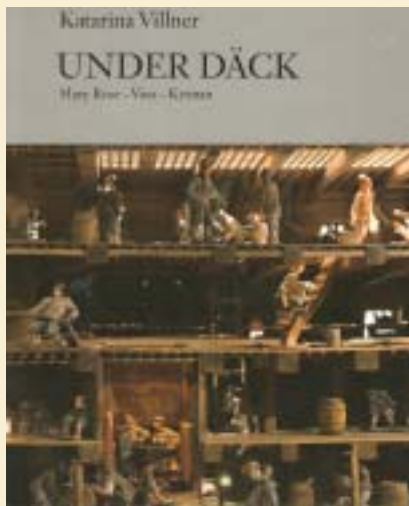
Andra världskriget

Antony Beevor är kanske vår tids ledande militärhistoriska författare. Han har ett förflutet som brittisk officer, innan han blev författare på heltid. Han har tidigare utkommit med böckerna *Stalingrad*, *Berlin: slutstriden 1945* och *D-dagen: slaget om Normandie*, vilka tillsammans har sålts i en halv miljon exemplar i Sverige.

Nu är han aktuell med boken *Andra världskriget*, en tegelsten på närmare 1000 sidor. Baserad på de allra senaste forskningens beskriver han hela kriget över 6 år, från Nordatlanten till Stilla havet.. Det har kommit ut oerhört mycket litteratur om andra världskriget, men frågan är om det finns bättre verk än detta. Han glömmer inte i sin skildring bort de vanliga soldaterna eller civilbefolkningen, som i många fall fick sin tillvaro krossad av alla de krafter, som ett krig släpper loss.

Det tar tid att läsa boken, men man kan ta god tid på sig. Detta är ett gigantiskt och välskrivet verk.

Historiska media. ISBN 978-91-86297-99-2

Under däck

Katarina Villner, tidigare informationschef vid de maritima museerna, har forskat om läkekonst och livet ombord på dåtidens seglande örlogsskepp. Tillsammans med Medströms förlag har hon givit ut boken *Under däck*. Boken handlar om liv och död, strapatser och människoöden ombord på tre berömda skepp, Henrik VIII:s mäktiga skepp *Mary Rose*, som förliste, när det avvärdade ett franskt försök att invadera England 1545, *Vasa*, som sjönk på sin jungfruresa 1628 samt regalskeppet *Kronan* som exploderade i sjöslaget utanför Öland 1676. De två första fartygen har bärgats, liksom en stor mängd föremål från *Kronan*.

I olika temauppslag får vi följa livet ombord. Resultatet har blivit en mycket fin beskrivning av livet ombord vid de tillfällen fartygen tjänade sitt land. Speciellt har jag fäst mig vid de avsnitt, som handlar om sjukdomar och skador. Ett utmärkt bildmaterial höjer värdet på boken avsevärt.

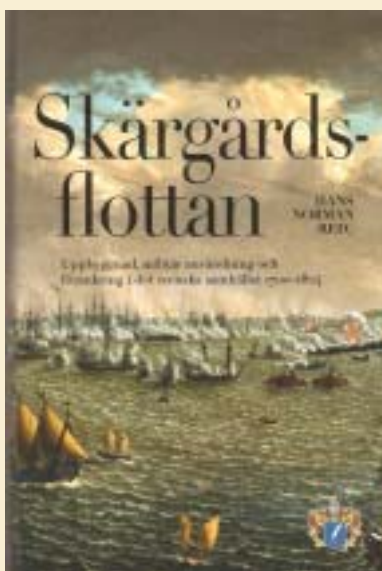
ISBN 978-91-7329-108-8

Svenska marina förband och skolor under 1900-talet

Så har äntligen marinen fått sin uppslagsbok om förband, skolor m.m. Bakom boken står Sune Birke och Christian Braunstein. I boken redogörs för förbandens historia, heraldiska vapen, flaggor och fanor, valspråk, marscher, utmärkelsetecken m.m. Vidare finns förteckningar över örlogsfartyg, pjäs typer och förläggingsplatser. För kalenderbitaren är boken ett välkommet tillskott. Tyvärr finns ett antal korrektur- och sakfel i boken, vilket sänker värdet.

Statens försvarshistoriska museer. ISBN 978-91-976220-5-9

Skärgårdsflottan

Den här boken är ett mycket fint uppslagsverk om Skärgårdsflottan senare benämnd Arméns flotta. Denna flotta var en betydelsefull del av den svenska krigsmakten under frihetstiden och gustavianska tiden, främst i kriget mot Ryssland.

Boken innehåller ett antal artiklar om fartygstypernas utveckling, såväl de svenska som de ryska, militärgeografi, taktik, samverkan mellan statsmakt och näringsliv och mycket annat. En viktig del är presentationen av bemanningen, båtsmän, artillerister, underofficerare och officerare.

Bokpresentatör Olle Melin

Ett tjugotal författare medverkar i de olika avsnitten och boken har sammanställts av Hans Norman. Utmärkta illustrationer höjer värdet.

Här kan välja att läsa de fristående avsnitten oberoende av varandra. På så sätt blir boken ett utmärkt uppslagsverk kring vår skärgårdsflotta, som för övrigt var den, som segrade i vårt senaste sjöslag, slaget vid Svensksund den 9 juli 1790.

Historiska media. ISBN 978-91-87031-46-5

HMS Västervik

– museifartyg i originalskick

Vid Marinmuseum i Karlskrona ligger idag museifartygen *Bremön*, *Västervik* och *Jar-ramas* och lockar åskådare till livet i flottan. Den här lilla artikeln ska handla om R 136 (T 136) *Västervik*, som fick museifartygs värdighet år 2000 och placerades vid museet något år senare.

Vid Karlskronavarvet byggdes åren 1972 till 1976 12 torpedbåtar i en serie, som fick namn efter det första bygget, *Norrköping*. Fartygen fick namn efter svenska kuststäder. Serien kom att bli en av de längsta fartygsse-rier, som anskaffats för flottan. *Västervik* var nummer sex i serien och sjösattes 1974. Under 1982 byggdes fartyget om till robotbåt, vilket skedde med hela serien. Hon uttrangerades 1997 och flagga och befälstecken halades den 19 december. Sex av fartygen levde kvar i flottan in på 2000-talet och dessa modifierades främst beträffande stridsledningsutrustningen.

Fartyget hade en besättning på 30 man, 14 befäl och 16 värnpliktiga. Huvudbestyckning var 8 st robot 15, 2 st 53 cm torpeder, 1 st 57 mm allmålsartilleri samt förmågan att medföra ett stort antal minor.

Västervik kom att spela en stor roll i samband med den ryska ubåtens grundstötning på Gåsefjärden i oktober 1981. Det var ombord på fartyget, som förhören skedde med den ryske ubåtschefen Gusjin. Hon deltog självklart i många övningar och fartygstypen var länge den främsta under det kalla kriget.

När fartyget avmönstrades för gott i december 1997, lämnades all utrustning, som den var. Även vissa personliga föremål blev kvar ombord. I samband med överlämnandet till Marinmuseum utfördes en noggrann besiktning och i detta sammanhang framförde museet, att man önskade ett funktionsdugligt fartyg, som skulle kunna köras. Vidare skulle all reglementerad utrustning finnas kvar i det skick den var i december 1997. Så är fallet utom beträffande två saker; det finns ingen ammunition och inga eldhandvapen ombord.

Tyvär har målsättningen att köra fartyget inte kunnat genomföras av kostnadsskäl.

Stor flaggning vid Marinmuseum. Arkivbild

En av fartygets tidigare maskintjänstchefer, Lennarth Franzon, har som pensionär anlitats att tillse fartyget och hålla det i trim. Till sin hjälp har han Anders Karlsson, pensionerad ingenjör vid Karlskronavarvet och medverkande i hela byggserien. Båda ingår i en vänförening, HMS Västerviks vänförening, som idag har cirka 50 medlemmar och anordnar olika träffar årligen. Lennarth Franzon var maskintjänstchef åren 1979 - 1981 och på andra fartyg i serien 1975 - 1979.

De åtgärder, som vidtas för att hålla fartyget i skick, är bl.a, att man provkör alla funktioner utom huvudmotorn en gång per månad, man provkör stridsledningscentralen två gånger per år, fyra gånger per år så baxar man propelleraxlarna och sex gånger per år torroteras huvudmaskineriet. Vart femte eller vart sjätte år torrsätts fartyget. Vid ett sådant tillfälle skulle det vara lämpligt med en tur med fartyget.

Lennarth och Anders berättar, att 5 man under två veckor skulle kunna få fartyget i körbart skick. Till fartyget hör också ett omfattande reservdelslager.

Klart för gång. Arkivbild

Västervik vid Marinmuseum idag. Arkivbild

Bryggan

Stridsledningscentralen

Byssan

Fartygets akter med robotställen

Foto: Olle Melin

Maskincentralen

Värnpliktsmässen

HMS Västerviks vänförening

är en ideell förening, som bildats för att stödja Marinmuseum i dess roll som ägare med att bevara och vårda fartyget som ett levande museifartyg, men även vårda minnena av de övriga 11 torped- och robotbåtarna av Norrköpingsklass. Medlemskapet kostar 100 kr/år.

Vänföreningen arbetar bl.a. med att försöka få fram besättningslistor för den tid fartyget var i drift. Har Du seglat på fartyget eller känner någon som gjort det, kontakta Lennarth Franzon, lennarth.franzon@telia.com eller per telefon 0705-823147.

Olle Melin

Adressen till vänföreningen är:

HMS Västerviks vänner
Marinmuseum
Stumholmen
371 32 KARLSKRONA

Besättningslista 1981

Befälsbesättningen 1981, U 137-året, utgjordes av följande:

Fartygschef	Örlogskapten	Tomas Fagö
Sekond	Kapten	Christian Stårnevall
Stridledningsofficer	Kapten	Allan Moberg
Artilleriofficer	Fänrik (RO)	Johan Thorneus
Torpedofficer	Löjtnant	Christer Lundin
Navigationsstyrman	Fänrik	Philip Nielsen
		Nils-Erik Sandström
Maskintjänstchef	Kapten	Lennarth Franzon
	Kapten	Ulf Bergström
Pjäsbefälhavare	Sergeant	Stefan Kårsbo
Maskinuppbördsman	Fanjunkare	Anders Dahlin
Radio tjänstledare	Kapten	Peter Fjällvind
Torpeduppbördsman	Fanjunkare	P-G Andersson

Arkivbild

Lennarth Franzon och Anders Karlsson i fartygets gunrum

Anders Karlsson på bryggan

Johan Puke och Göholm

I tidigare nummer av Flottans Män har vår kanske störste sjöofficer någonsin, amiralen Johan Puke och hans liv beskrivits. Den här artikeln kommer att handla om Johan Pukes inköp av Göholm, hans boende där samt några andra bemärkta hus i Karlskrona med anknytning till Johan Puke. Göholm ligger på halvön Gö cirka en mil sydost om Ronneby.

Johan Puke köpte Göholm 1789 för sextusen riksdaler, d.v.s. mitt under det pågående svensk – ryska kriget. När Puke övertog Göholm fanns där inget corps de logi, eftersom detta brunnit ner, utan endast två flygelbyggnader. Den ena va dessa användes den första tiden som familjens bostad.

Johan Puke hade på trettondagen 1793 gift sig med Christiana Charlotta Giertta. Hon var vid giftermålet inte fyllda 18 år (född 1775). Puke var fyllda 41 år. Christians morbror var fortifikationsbefälhavaren i Karlskrona Abraham Bäck, den fortifikationsbefälhavare som suttit längst av alla i ämbetet. Han tjänstgjorde i Karlskrona åren 1776 – 1820. I äktenskapet föddes sex barn, men endast yngste sonen och yngste dottern gifte sig.

Den nuvarande herrgårdsbyggnaden lät Puke uppföra 1799 och har förblivit i slkten Pukes ägo sedan dess. Byggnaden fick sitt nuvarande utseende i början av 1920-talet.

Puke hade ett antal mycket krävande befattningar åren 1801 – 1815. Då var han Ordförande kommittén för flottans rustande, Ordförande storamiralämbetet samt Befälhavande amiral i Karlskrona. Detta innebar att han hade ett antal olika bostäder.

Efter den stora stadsbranden i Karlskrona 1790 lät Puke bygga ett hus på Drottninggatan i Karlskrona. Detta hus såldes till Frimurareorden i Karlskrona, i och med att Kungshuset på Landbrogatan fanns tillgänglig som bo-

stad för befälhavande amiralen. Frimurarelogen äger fortfarande huset på Drottninggatan, medan Kungshuset är i privat ägo, sedan siste militära hyresgästen flyttat ut 1988.

Puke kom således att bo dels på Göholm, dels på olika platser i Karlskrona samt i Stockholm. Puke ansåg, att Kungshuset låg alldeles för långt från hans tjänst i Örlogshamnen. Man hade andra begrepp på den tiden tydligen. Avståndet är nämligen cirka 800 meter.

I Kungshuset fick Puke vid flera tillfällen motta kungliga besök, bl.a. vid två tillfällen av kung Gustav IV Adolf. Ja, det blev ett tredje. Puke fick nämligen hysa den avsatte kungen under några decemberveckor 1809 i väntan på lämplig vind, som skulle föra majestädet ut ur landet. Och på julafton 1809 lämnade Gustav IV Adolf Sverige ombord på fregatten Camilla, en av Chapmans fregatter i seriebygget åren 1782 – 1785.

Johan Puke fungerade under 1809 som högste chef för rikets försvar i samband med svensk – ryska kriget, som slutade med att vi förlorade Finland till Ryssland.

Efter Johan Pukes död bodde änkan kvar i Kungshuset under några år.

Kombinationen jordbrukare och hög officer var vanligt förekommande på Pukes tid och såväl för som efter. Det finns ett flertal exempel på detta i trakterna runt Karlskrona.

Göholms herrgård

Anna Sundberg från Skogssällskapet fövalt herrgården idag

Pukes gravkammor på Göholm

På herrgårdens ägor lät Puke bygga ett gravkapell för sig och sin familj. Här vilar Puke, hans fru och fem av de sex barnen. Yngste sonen dog i samband med en koleraepidemi i Stockholm och är begravnen på Galärkyrkogården på Djurgården. Kapellet är beläget nära havet, men i dag är skogen uppvuxen, så att sjöutsikten har gått förlorad.

Femtiofem år efter Johan Pukes död hedrades hans minne vid en högtidlig ceremoni vid gravkapellet. Ceremonien ägde rum den 3 juli 1871 på initiativ av Kungl Örlogsmannasällskapet, där Puke varit hedersledamot. I havsviken låg två flaggbeklädda briggar för ankar. Längs allén upp till kapellet stod skeppsgossar uppställda och vid kapellet fanns en flaggvakt bestående av två underofficerare. Dåvarande befälhavande amiral i Karlskrona, tillika ordförande i Örlogsmannasällskapet, amiral Christian Sundin höll ett högtidstal till Pukes minne, där han redogjorde för dennes fängslande levnadshistoria. Ett stort antal sjöofficerare deltog i ceremonin.

Vid högtidligheten, som ägde rum på årsdagen efter utbrytningen i Viborgska viken, sattes Pukes kista ner i en sarkofag tillverkad av virke från skrovet på Dristigheten, det linjeskepp som för alltid är förknippat med hans dådkraft.

Efter högtidstalet fäste amiral Sundin en sköld på kistan med texten:

Johan Puke Svenska Flottans Ledare under genombrytningen vid Wiborg den 3 juli 1790. Spillror af Linjeskeppet Dristigheten hvilket han der förde omsluta här hans stoft.

Text på sarkofagen

Johan Pukes sarkofag tillverkad av ek från linjeskeppet Dristigheten

Frimurarelogens hus på Drottninggatan i Karlskrona, som Puke lät bygga

Jag hade nöjet att bli guidad i och kring kapellet en dag i maj och lämnade platsen, när ytterligare en i släkten Puke skulle gravsättas där.

Efter sista ägarens, fröken Stina Werners, död ingår Göholm i en stiftelse, som förvaltas av Skogssällskapet och dess ansvariga Anna Sundberg. Hon berättar, att inte ett föremål är flyttat på 92 år och att huset enligt stadgar ska storstädas en gång om året.

Hon berättar vidare, att Göholms herrgård sägs ha två återkommande spökgestalter, dels Johan Puke, som setts spöka på ägorna långt in på 1900-talet. Oftast har han setts på en vagn dragen av fyra hästar med en kusk utan huvud, dels en mystisk blå dam, som Stina Werners far August Werner brukade se i sitt skrivrum. Det sista spöket snäste Augusts fru bort som cigarrök.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Kungshuset på Landbrogatan i Karlskrona där Puke bodde periodvis under de första två decennierna på 1800-talet

Levnadsteckning Johan Puke

Johan Puke föddes i Ronneby 1751. Som fader har uppgetts den Johan Puke, som vann kaptens grad i holländsk tjänst och som kallades hem av hattpartiet för att delta i den planerade revolutionen 1756. Revolutionen misslyckades och Johan Puke den äldre halshöggs.

1750-talet (slutet). Johan Puke inskrevs som skeppsgosse
1761 tjänstgjorde Puke på kronolastdragaren Svärdfisken i östersjöfart.

1762 tjänstgjorde Puke på fregatten Jägaren.

1763-64 seglade Puke på nytt med Svärdfisken till Frankrike, Spanien, England och Norge.

1765 karlskrevs Puke och tjänstgjorde därefter som kofferdikarl bland annat på tidigare nämnda Svärdfisken.

1766 Efter vinterstudier i navigation kommenderas Puke till sjömätning i Blekinge skärgård under sommaren

1767 Puke utnämns till arklimestare h till konstapel

1770 Puke utnämns till konstapel

Under denna period seglade Puke med:

- hulerten Postryttaren
- kofferdiskeppet Sophia Albertina
- örlogsfregatten Falk

Hösten 1770 beviljas Puke 3 års permission för idkande av utrikes sjöfart. Han seglade på holländska, engelska och danska skepp under 4 år (permissionen förlängdes) och återvände 1774 till Karlskrona.

1775-76 tjänstgjorde Puke på 68-kanonskeppet Prins Carl.
1776 avlade Puke officersexamen.

1776 är Puke Inventariekonstapel på skeppet Prins Fredrik.

1777 är Puke Inventariekonstapel på skeppet Hessen-Cassel, där han befordras från underofficer till löjtnant av konung Gustav III personligen.

1778 går Puke i fransk tjänst och kvarstår där till 1783. Han blev i denna tjänst känd som en mycket skicklig officer och sjöman.

1783 efter hemkomsten befordras Puke till kapten och blir sekond på fregatten Bellona. Samma år blir Puke befälhavare på fregatten Sprengtporten och får i uppdrag att föra Sveriges första guvernör till den nya kolonien S:t Barthélemy.

1785 är Puke tillbaka i Sverige och befordras till major.

1786 är Puke fartygschef på fregatten Diana.

1788 är Puke fartygschef på fregatten Fröja under svensk-ryska kriget och befordras till överstelöjtnant efter slaget vid Hogland. Senare under året blir han fartygschef på linjeskeppet Enigheten.

1790 Köper Puke herrgården Göholm utanför Ronneby
Utnämns Puke till fartygschef på linjeskeppet Dristigheten och den 30 april lämnar Dristigheten tillsammans med 19 linjeskepp och 9 fregatter Karlskrona. Den 3 juli leder Puke från Dristigheten flottans utbrytning från Viborgska viken (Viborgska gatloppet) och den 14 september är flottan åter i Karlskrona.

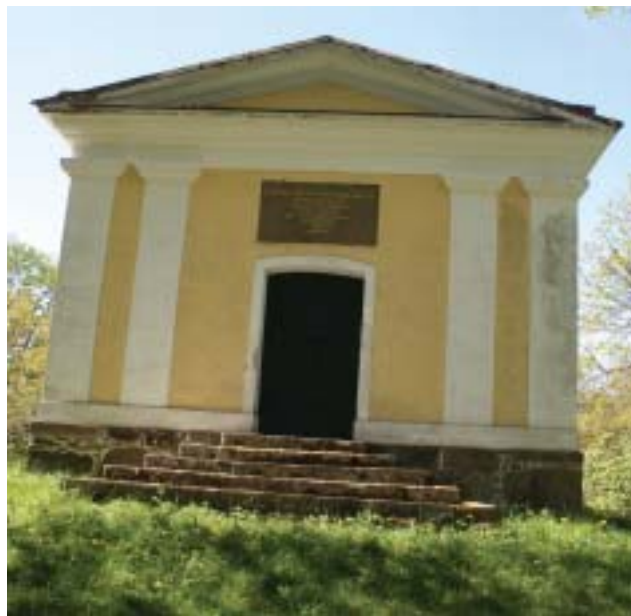
Under åren 1793 – 1802 befordras Puke till överste, konteramiral och viceamiral och 1808 utnämns Puke till amiral. 1797 adlas Puke till af Puke.

Under åren 1801 - 1815 innehar Puke ett antal mycket ansvarsfulla befattningar som:

- Ordförande kommittén för flottans rustande.
- Ordförande storamiralämbetet.
- Befälhavande amiral i Karlskrona.

År 1809 återvänder Puke till Stockholm för nya uppdrag och utnämns till överamiral. Den 19 juli får Puke befälet över krigsmakten till lands och vatten. Som sådan deltar han i striderna utanför Umeå.

1816 avlider Puke.

Pukes gravkapell vid Göholm

Inskription på gravkapellet

Det dåvarande svenska kungaparet, kung Gustaf VI Adolf och drottning Louise genomförde statsbesök i Storbritannien 28 juni till 1 juli 1954. Kungaparet embarkerade i Helsingborg och själva besöket genomfördes i London. Med på statsbesöket var Flottans Musikkår från Karlskrona under ledning av musikdirektör John Skoglöf. En av musikerna vid tillfället var en god vän till undertecknad, Björn Olsson senare Landenstad och det är av honom, jag fått låna bilderna till artikeln.

Olle Melin

Här spelar Flottans Musikkår från Karlskrona för det svenska kungaparet. Närmast i andra ledet syns den legendariske basunisten, musikkonstapel Roland "Hattis" Dahlskog.

Det svenska kungaparet embarkerar kryssaren Tre Kronor

Flaggtrumslagare och trumslagare ur Flottans Musikkår Karlskrona på Tre Kronors däck. I tåten den legendariska flaggtrumslagaren Stig Hallberg. Trumslagarna är från vänster Kjell Okmark, Björn Olsson (Landenstad), Bertil Stenholm, Egon Nilsson och Sune Berving

Marindagen i Karlskrona drog storpublik

Flaggorna i topp vid Marindagen i Karlskrona

Lördagen den 11 augusti kl 1000 öppnades grindarna till Örlogshamnen i Karlskrona och folk i stora skaror strömmade till. Förbanden i Karlskrona anordnade den vartanant år återkommande Marindagen och under dagen beräknas cirka 15 000 människor ha besökt arrangemanget.

Det bjöds på fartygsbesök på ubåten *Gotland*, korvetten *Härnösand*, patrullfartyget *Carlskrona*, skonerten *Gladan* m.fl. fartyg. Det bjöds på dykuppvisning, besök i Planetariet, repslagning, världsarvsvandring, föredrag om U 137 och mycket annat.

Hemvärnet hade uppvisningar och Hemvärnets Musikkår Blekinge underhöll med musik.

Även Karlskronavarvet öppnade portarna till sin stora skrovhall, där man kunde beskåda pågående arbete med korvett och ubåt.

Team Culinar stod för det lekamliga och ett antal fältartister för underhållningen.

Arrangemanget var samordnat med Sail Karlskrona, som numera är mer en hamnfest.

Flottans Män Karlskrona hade rekryteringskampanj under Marindagen. Från vänster Hans Pettersson, Göran Löfgren och Arne Askeröth

Prick kl 1000 öppnades grindarna och publiken strömmade till

Och i luften fanns F 17 med JAS 39 och Helikopterflottillen med helikopter.

Vädrets makter var gynnsamma och av publiktillströmningen att döma, råder det ett stort intresse för marinen och dess verksamhet.

Olle Melin

HMS Belos vid Mobiliseringskajen

Kön för att besöka ubåten HMS Gotland var stor under hela dagen.

Korvetten Härnösand rönt stort intresse från allmänheten

Janne Hagberg, ordförande i T 38 vänner, på väg att visa upp sitt fartyg

Fotografer Ulla Melin, Olle Melin och Karl Rosqvist

Gladans fartygschef örlogskaptens Lars Saager i berättartagen

Grundaren av Carlskrona och mannen som flyttade flottan söderut, Karl XI, hade dagen till ära stigit ned från stoden på Stortorget

Arne Palm, Flottans Man i Karlskrona, vid T 38 luftvärnspjäs

Marindagen var en del av Karlskrona Sail. Här marscherar Hemvärnets Musikkår Blekinge under ledning av Anders Karlsson genom Sailområdet för att locka folk till örlogshamnen

Och så gav musikkåren konsert på Lindholmen

Vasa 1628

En film av Anders Wahlgren

4 starka stjärnor

Anders Wahlgrens bok om förlisningen av regalskeppet Vasa den 10 augusti 1628 har nu också blivit film. Det kan direkt konstateras, att filmen ger mycket mer än skildringen i bokform. Med hjälp av animeringar och det senaste inom filmtekniken får tittaren bland annat se i detalj, både hur skeppet byggdes och den dramatiska förlisningen utanför Beckholmen efter bara några minuters segling. Det har tagit fyra år att färdigställa filmberättelsen.

Den tvådelade dramadokumentären ger också en mycket intressant inblick i, hur Stockholm såg ut vid denna tid och hur människorna levde för nästan fyra hundra år sedan. Författaren har gjort djupdykningar i bland annat Riksarkivet, Stockholms stadsarkiv och i rådsprotokoll, så kallade tänkeböcker, från denna tid.

Stockholm var en liten huvudstad med knappt femtontusen innevånare. Med undantag för några få rika svält befolkningen och plågades av höga skatter och sjukdomar.

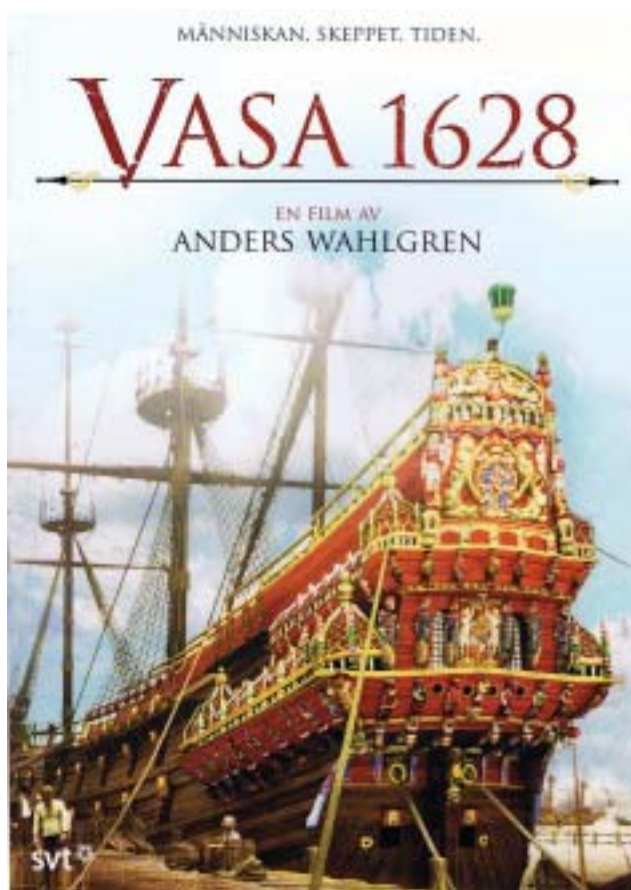
Gustaf den II Adolf krigade vid denna tid sedan många år i Polen och behövde nya skepp. Vasa var det största skepp, som byggts i Sverige och mycket påkostat. Skeppet var ett skrytbygge och en symbol för Sveriges militära och politiska makt samt Gustav II Adolf som krigarkung, därav detta överdåd av utsmyckningar samt bestyckningen med inte mindre än 64 kanoner. Vasa var vid denna tid det tyngst bestyckade krigsfartyget i hela världen.

Filmen bekräftar, att Vasa var felbyggd. Hon var alldeles för smal och därmed instabil. Ändå hade skeppsbyggarna ökat på bredden med en halvmeter. Det var dock alldeles för lite för att kunna bättra på fartygets egenskaper. Det undre kanondäcket var så lågt placerat, att det inte gick att ta in tillräckligt med barlast. Vid förlisningen strömmade vatten in genom kanonportarna i det

undre batteridäcket, när Vasa krängde i en vindby. Skeppet började omedelbart sjunka och därmed var katastrofen ett faktum.

Att se den här filmen är en mycket intressant och givande upplevelse. Förhoppningsvis kommer många, som missade sändningarna i TV, att njuta av den.

Uno Gradin

Julhälsningar

Glöm inte att skicka in en julhälsning, som kommer att införas i nr 4.

Hälsningarna kostar 40 kr för medlem och 80 kr för förening och sätts in på plusgiro 588 19 – 4 före den 6 november.

Lenart Bresell
Kansliet

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Längtan är något alla sjömän och FM-medlemmar känner väl till. På text-TV har man de senaste dagarna kunnat läsa, att sommaren och speciellt juli varit regnig och blöt. Det är ganska lätt, att man längtar tillbaka till Riksårsmötets härliga dagar i Tallin med blå himmel och 25 grader i solen. En annan längtan är vår årliga seglats med m/s Medvind.

Den 1 augusti var det så dags och ett 30-tal förväntansfulla personer samlades på kajen för att vara med om denna begivenhet. Vackert väder hade styrelsen beställt och så blev det. Efter losskastning och på väg ut ur hamnbassängen hälsade Mats Andersson oss alla välkomna och hoppades på en trevlig kväll tillsammans. Nu raskt över till den fint uppdukade skärgårdsbuffén, som såg lockande ut och kom att smaka samtliga väl. Sjön suger som bekant. Medan maten sjönk ner gick stämningen upp, när kvällens orkester presenterades som familjen Lennart Dahlin med förstärkning av delar av Taubesällskapet. Under hela resan sjöngs ett pärlband av kända Evert Taube-melodier med stor inlevelse. Fartyget seglade så sakta längs Alnö-kusten på spegelblank vattenyta, en härlig miljö där befolkningen i flera hus sågs grilla på tomten. Kvällen var idealisk för sådant arrangemang. Föreningens lottstjärnförsäljare, Marlene Lindberg, sålde snabbt slut på lotterna samt skötte dragningen på ett förtjänstfullt sätt. Glada och nöjda vinnare sågs lämna prisbordet. Efter passagen av Spikarnas lotsplats började resan gå mot sitt slut och med Tjuvholmen i sikte avrundade musiken denna härliga kväll med följande underbara triss "Karl-Alfred och Ellinor", "Lili Marlene" samt sist "Vi möts igen". Från FM kan vi bara hoppas på det. Vi var nu åter vid kaj ett minne rikare efter några härliga timmar tillsammans med vänner och gamla kamrater. Men det finns alltid plats för flera att delta i denna gemytliga samvaro.

Stort TACK till Medvind's besättning för god service.

Gert Malmqvist

Foto: Mats Andersson

Region Mitt

Norrköping

Vid en av vårens måltidsträffar svarade f.d. brandchefen Anders Johansson för kvällens föredrag om brandförsvaret ur ett historiskt perspektiv. Anders, som även är medlem i Kamratföreningen, gjorde en ovanlig entré, då han kom iklädd tidsenlig brandkårsuniform från senare delen av 1800-talet, firade sig ner från den befintliga kommandobryggan med medhavt rep under kamraternas applåder. Den, som till äventyrs trodde, att organiserad brandbekämpning är ett relativt sentida begrepp, får tänka om. Anders började nämligen sitt kåseri med en spännande tillbakablick över brandförsvarets utveckling i Sverige så långt tillbaka som till 1200-talet. Då reglerade i viss mån landskapslagarna brandbekämpningen.

Ett glatt resesällskap

Ombord på m-s Medvind

Stor brandfara i städerna

Det stora gisslet förr i tiden i städerna var gytret av alla trähus, många med halmtak, där en brand därför spred sig blixtnabbt. De flesta städer i Sverige har tidigare mer eller mindre ödelagts genom svåra bränder. Detta ledde bl a till att Gustav Vasa på 1500-talet införde förbud mot trähus i Stockholms innerstad. Under 1600-talet infördes bl a lokala brandstadgar med en fastare organisation för brandbekämpningen, då man indelade städerna i kvarter med särskilt utsedda kvarters- och brandmästare. Under rysshärjningarna 1719 brändes många städer och byar ner och bl.a. drabbades Norrköping mycket svårt. Detta hade till följd, att allt flera stenhus uppfördes i städerna

Efterhand fick man allt bättre utrustning för brandbekämpningen

och den första brandsprutan togs i bruk 1750. Sedan gick utvecklingen snabbt under 1800-talet, då bl.a. den allmänna tjänsteplikten infördes, vilket innebar, att alla var skyldiga att hjälpa till, då en brand uppstod. Frivilliga brandförsvaret kom igång och man började öva mera regelmässigt för att vara bättre förberedda. Införandet av väktare i kyrktornen och på andra lämpliga platser medförde också, att man snabbare kunde upptäcka bränder.

Norrköping fick, som andra stad i landet efter Göteborg, sin första yrkesbrandkår 1875 och dessutom tillgång till en ångspruta. Då var det hästdragna fordon, som gällde och den dåvarande brandstationen hade eget stall. Den första motordrivna brandbilen i Norrköping kom 1908 och var en bensindriven Dürkopp och sedan har utvecklingen rullat på i snabbt takt fram till våra dagars mycket välutrustade brandförsvaret.

Som avslutning på sitt föredrag berättade Anders en del dråpliga historier från sina många år inom Brandförsvaret. Anders visade även en intressant film från Brandkårmuseet i Simonstorp, strax norr om Norrköping, där han är mycket aktiv.

Text och foto: Evert Elgefjord

Anders Johansson i tidsenlig uniform.
Foto Evert Elgefjord

Grabbkväll

Den 13 juni var det dags för sedvanlig Grabbkväll med ett 20-tal kamrater närvarande. Det blev en skön samvaro under kvällen med berättelser och skrönor från när och fjärran oftast med marin anknytning. Vår ordförande Ove Hagström informerade även om aktuella aktiviteter inom föreningen

Nostalgiseglats

Torsdagen den 5 juli samlades en förväntansfull skara medlemmar från Flottans Män

i Broxvik på Vikbolandet. Vi hade blivit inbjudna av Kurt Calås med hustru Lena att delta i en dagsegling med veteranbåtar. Kurt, som har ett förflutet som lärare och sjöscoutledare samt entusiastisk träbåtsägare och samlare, har f.n. en imponerande flotta om 7 enheter. Denna dag skulle vi använda en åttahuggare, byggd 1848, riggad

med två loggertsegel samt en ombyggd Albinbåt med konventionell rigg. Vädet var perfekt, soligt med måttliga vindar. Efter några angenäma seglingstimmar lade vi till i en lävik på Kuggholmen. Medhavd lunch intogs på soldränkta klippor. Besättningarna skiftades mellan båtarna före hemseglingen. Efter ankomst till Bråxvik avtackades Kurt och Lena för deras vänlighet och generositet att bjuda på denna trevliga och minnesrika dagsegling. Som ett litet bevis för vår uppskattning överlämnades vår hedersplakett

Text och foto: Robert Hillgren

Kurt Calås erhöi FM:s hedersplakett. Foto Robert Hillgren

Åttahuggaren från 1848 under segel. Foto Robert Hillgren

Stockholm

OBSERVERA!

Till alla de programpunkter som vi i Stockholmsföreningen anordnar, är alla medlemmar i de lokalföreningar, som ingår i Region Mitt, hjärtligt välkomna!

Dragets Kanal

Tisdagen den 7 augusti samlades 22 deltagare från FM Stockholm, med fruar och närstående, i Nynäshamn för en dagsutflykt med f.d. ångslupen M/F Flora. Färden gick söderut genom Dragets kanal och vidare till Trosa i ett nästan perfekt väder med både sol och lätta sommarskyar. Under hela färden fick vi en mycket trevlig guidning av fartygets skeppare Kåre Eksell, som hade dottern med för att sköta kaffeserveringen ombord. När vi passerade ön Järflotta fick vi en redogörelse om batteri Järflotta med sina 3 st. 24 cm kanoner, varav dock 2 st. är demonterade. Efter ca 3 tim. i Trosa gick färden åter till Nynäshamn och vad jag kan förstå, var alla mycket belåtna med utfärden.

Yngve Möller

Dragets Kanal

Ärtmiddag

Vi äter vår årliga ärtmiddag torsdagen den 11 oktober på Blasieholmens Restaurant på Blasieholmsgatan 4C. Restaurangen ligger intill vårt kansli. Vi börjar klockan 17.30 med att lyssna till ett intressant föredrag om våra kommande ubåtar. Ärtmiddagen består av ett litet sillbord som förrätt och därefter intar vi ärtsoppa, pannkaka och ett glas punsch. Priset för alltihopa är 265 kr. Anmälan görs genom att sätta in summan på vårt plusgirokonto 35 80 22-2 senast den 1 oktober.

Skeppsholmsdagen

Det blir ingen Skeppsholmsdag i år. Den gör ett uppehåll, men hoppas att återkomma 2013.

Besök på nya Spritmuseet

I programbladet, som vi skickade ut i början av året, står, att vi skulle göra ett besök på nya Spritmuseet den 21 september. Detta är inställt, därför att det visade sig, att det skulle bli alldeles för dyrt.

Två glada Flottans Män

Kustbevakningen.

Ett unikt tillfälle att under guidning få besöka ett av kustbevakningens största fartyg. De är restriktiva med besöksvisningar, så det är bäst att passa på, om man vill vara med. Plats Djurö, dit man kan åka med allmänna kommunikationer från Slussen. Tyvärr har jag inte lyckats få ett exakt datum ännu, men förhoppningsvis i oktober eller möjligen första halvan av september. Under alla omständigheter blir det en måndag eller fredag. Om ni anmäler intresse för denna utflykt till mig med det snaraste, med angivande av ert namn, tel.nr och gärna mailadress, så kan jag kontakta er för att meddela exakta tider. Naturligtvis är alla från mittregionen välkomna.

Mitt tel.nr är 08-835723

eller 0701- 736025,

mailadress: youngemoller@bredband.net

Med vänliga hälsningar.

Yngve Möller

1:a advent

Vi håller på att förbereda årets 1:a adventsgudstjänst, söndagen den 2 december. Troligen skall vi vara i Gustav Adolfskyrkan, alltså samma kyrka som förra året. Alla detaljer är ännu inte klara, men vi återkommer senare med utförlig information. Håll gärna kontakt med expeditionen, tisdagar 12 - 16, på 08-611 1011.

Lille Jul

Välkommen till sjöss för att fira Lille Jul. Vi åker med Cinderella på söndagskvällen den 9 december kl. 17.00 till Mariehamn och är åter i Stockholm måndag kl. 15.00. Samling sker i Viking Line-terminalen klockan 16.00 för embarkering. Där får ni era biljetter. Vi äter julbord kl 20.00. Vi samlas 10 minuter före utanför matsalen. Därefter är det fritt fram för baren och dansen, så länge man vill och orkar. Frukost serveras klockan 07.30 - 10.00. **Svensk tid!**

Priser: A-hytt dubbel med ventil: 480 kr. Egen A-hytt med ventil: 650 kr. B-hytt dubbel insida: 429 kr. Egen B-hytt: 548 kr. I priserna ingår: båtresa, julbordsbuffé och sjöfrukost. **Lunch på måndagen ingår inte.**

Förhandsanmälan görs till vårt kansli senast tisdag den 13 oktober. Betalning oss tillhanda senast den 30 oktober på vårt plusgirokonto 35 80 22-2. Glöm inte uppge namn och era födelsedata. Eventuella frågor besvaras av Sven Sahlsten

svenlena@telia.com Tel 070-812 0033.

Lars Biärsjö

Södertälje

Traditionsenligt intog vi vår "sillfrukost" på vår ö Notholmen den 16 juni (lördagen före midsommar). Det är också av tradition bra väder den dagen. En av våra seniora damer, Inger Mårtensson, har minnen från sillfrukostar 54 år tillbaka och under de första 53 åren har det inte regnat på någon sillfrukost.

Den traditionen bröts dock i år, då det var ett bedrövligt väder, som tvingade oss att hålla till i vår klubbstuga. Men finns det hjärterum så finns det stjärterum. Vi var 44 personer, som njöt av färskpotatis, olika sillsorter samt de drycker, som därtill hör.

En vecka senare fortsatte vi festandet, då midsommarfirandet ägde rum (med mycket bättre väder).

Förutom sedvanlig midsommarlunch, grillning på kvällen och 5-kamp på midsomardagen, fanns det givetvis en midsommarstång, som det dansades friskt kring.

Lennart Persson

Midsommar 2012

Region Syd

Malmö

Vid månadsmötet den 16 april blev tyvärr föredragshållaren sjuk, så reservplanen fick användas. Det blev en film om försöken att

finna Bismarck. Det var en mycket spännande och intressant film, så jag tror inte att mötesdeltagarna var allt för ledsna.

Fredagen den 11 maj var pubkvällen förlagd ombord på M/S Aurora. Vår Medlem Benny Olsson hade ordnat, att vi fick besöka både bryggan och maskin. På bryggan fick vi veta, att med den utrustning, man har ombord, kan man dela fartyget och i princip köra åt vars ett håll. Innan vi lämnade bryggan överlämnade vår ordförande FM standar till kaptenen. I Helsingborg tittade vi lite närmare på den automatiska tilläggningsen med "järntamp". Därefter var det tid för besök i maskin, där framdrivningsmaskineriet var mycket intressant att se och höra. Efter rundvandringen samlades vi matsalen för att njuta av den goda maten ombord.

Vid månadsmötet den 14 maj hade vi Johan André som föredragshållare och föredraget handlade om Batteri Hälsingborg. En del av oss har redan träffat Johan på Beredskapsmuseet och kanonerna på Djuramossa. Föredraget handlade om batteriets snabba tillkomst och dess bruk under kriget, andra världskriget och kalla kriget. Johan hade mycket bildmaterial att visa från byggnadstiden av värnen och hela den aktiva tiden, som batteriet var i tjänst (mellan 1940 och 1990). Det var ett mycket trevligt föredrag, ett stycke svensk historia! Museet är väl värt ett besök!

Köpenhamnsresa 2 juni

Lördagen den 2 juni samlades ett förväntansfullt gäng för en resa till Köpenhamn. Två medlemmar från FM Trelleborg anslöt till gruppen vid Malmö central för att i samlad trupp, med Ed Sundevåg som guide, åka över sundet. Vi började med lite dansk frukost, varefter vi styrde kosan till Marinens Dykarskola/Museum. Dykarskolan har mycket hög teknisk utrustning och samarbetar mycket med Sverige. Det var mycket intressant att få en inblick i dykarens vardag, som kan vara rätt så tuff. Vi fick även se Marinens moderna dykerifartyg. Sedan fick vi se all gammal dykarutrustning på museet. Vilken samling! Man blir mäktat imponerad, att man har sparat så mycket gammal utrustning. Vi hann även besöka

Fartygschefen m/s Aurora har just mottagit FM standar

Studiebesök vid danska marinens dykarskola spionmuseet från andra världskriget, vilket också mycket intressant.

Vi vill tacka vår guide Ed Sundevåg för att han ordnade och genomförde ett studiebesök på Marinensdykarskola och museum.

Thomas Kristoffersson

Trelleborg

Vid vårt möte denna aprilkväll blåste det ljumma vindar, som var efterlängta efter en kylig inledning på vårmånaden. Kvällen gäst var poliskommissarie Dan Granvik, som på ett fängslande sätt berättade om den ökända "Gryningspyromanen", som härjat i landet och gäckt polisen, som efter idogt spanande kunde bevisa hans eldande på landets många kulturbyggnader och att domstolen därmed kunde döma honom till ett långt fängelsestraff. När eldflammorna falnat serverade Jonny Svenning en mättande god kasslergryta med stekt kulpotatis, vilket släckte en brinnande hunger.

Vid vårt månadsmöte i maj hade vi besök av Carl Krusell, som på ett fängslande sätt berättade och visade bilder av flera marinmålare. Även den icke "förståsigpåaren" insöp kunskap om marinmålarnas utbildning inom marinen, när det begav sig. Efter föredraget och information om kommande aktiviteter blev kön lång till utbackningsdisken för att på rågade tallrikar ösa upp kvällens goda måltid som bestod av en currygryta med kokt ris. Efter kaffe med dopp och lottdragning var det "nock för idag" och skingring och åter var en kamratafton tillända.

Jag och vår kassör Kjell Göransson följde med Flottans Män från Malmö på en mycket intressant utflykt till det alltid pulserande Köpenhamn. Vår guide denna dag var Ed Sundevåg i malmöföreningen och som till yrket är tung dykare Ed hade beställt guidning av Chefen för dykarskolan i Köpenhamn örlogskapten Niels Mejhed, som visade oss de moderna tryckkamrarna samt informerade om dykverksamheten i den danska marinen. En dansk lappskojs åt vi på Star Fleyer, som är en segelskuta, som med besättning kan hyras för utfärder.

Mätta och stinna drog vi oss ut till den Lille Hafsfren och Ed berättade, att denna lördag invigdes i Helsingfors hamn den Lille Hafsmannen. Ett besök på Frihetsmuseet och en titt in i Fredrikskyrkan (Marmor kyrkan) satte punkt på en mycket trevlig dag med våra kamrater från Malmö. Ett stort tack till Ed!

En trevlig sillafest hade vi i vår lokal, där läckerheterna var framdukade till 35 hungriga medlemmar. Klubbmästaren BJ höll i trakteringen och en god sommarta med kaffe satt fint efter sillen. Carmen Söderberg, som är med i vår damklubb "Skeppsklockan" hade dragspelet med sig och spelade upp till allsång och trycket höjdes väsentligt i lokalen. Nu önskade vi varandra en glad och trevlig sommar för att återkomma till hösten.

Vid pennan

Göte Lindberg

Västervik

Skrivandet har blivit förflyttat "snett upp till vänster" de senaste månaderna. All tid har gått åt till det sociala livet med familj, barn och barnbarn, släktingar och vänner, med mera. Sångarlaget tar sin tid, då vi varit ända bort till Karlskrona, där vi gjorde ett par framträdande på Nostalgidagen. Vi vill inte skryta, men vi hade Hans "Kvinnaböcke" Andersson som förband. Detta är en mjukstart, för att komma i gång med skrivandet, så att ni kamrater ute i föreningarna inte skall tro, att FM i Västervik lidit "sotdöden". Vårt aprilmöte blev utan föredragshållare, som blivit sjuk och vi skulle finna en ersättare med kort varsel. Då fick sångarlaget rycka in. Det passade bra, för vi firade vår dragspelare Eije Högbergs födelsedag samtidigt. Ebbe Rosén, som också firades denna kväll, tackade med dessa ord "Jag har aldrig blivit så här uppvakad med sång och musik förut". En lyckad kväll i marinstugan.

I maj var vår gäst ambulanssjukvårdaren Henrik Ryheden. Henrik har gjort utlandstjänst i FS 20 i Afghanistan mellan decem-

Henrik Ryheden med kamrater

ber 2010 och juni 2011. Henrik berättade om krigarlivet i landet. Det var mycket intressant att få ta del av något, som vi gamlingar har lagt bakom oss. Det kan vara svårt för somliga att känna och förstå känslan, som Henrik och hans kamrater kände. Många kan ju ha upplevt skarpt läge utan att berätta om detta. Det kan vara traumatiskt att förmedla situationer, som ligger gömda långt nere i det undermedvetna.

I och med detta majmöte gick föreningen in i sommaren. Aktiviteten i föreningen är inte stor, förutom att Flottans Män deltog i nationaldagens firande den 6 juni i stadsparken med parad från "Spötorget". Men före paraden hade Föreningen Norden sin sommarlunch i Marinstugan. Sångarlaget var där och underhöll.

Classic Boat Meet med Segelyachten Maribells besök i Västervik

I år avhölls Classic Boat Meet i Nynäshamn med regatta för dessa vackra seglare. I början på juli ringde Tony Wärdig mig och talade om, att vår gemensamma vän Kjell Westerlund hade påkallat en snabbtryckning. Kjell hade fått kontakt med s/y "Maribell" och fått veta, att det skulle bli eskadersegling med delar av de samlade segelbåtarna från Simrishamn via Karlskrona och Kalmar till Västervik, där nästa vila och övernattnings skulle ske. Det var mycket fram och tillbaka var seglarna skulle placeras och vem, som skulle ta hand om det hela. Till slut blev det inne i Fiskarehamnen, Tobias Ahlstedt, Västerviks Turistbyrå, hade ansvaret för Västerviks del. Det handlade om el, toaletter och dusch, m.m., som skulle vara klart vid seglarnas ankomst lördag 14 juli. Det blev 17 vackra seglare, som låg inne i Fiskarehamnen. Det blev mycket arbete för Tony, Kjell och Tobias. Allt ordnades till slut, som det brukar göra.

Men besättningarna skulle ju ha uppmärksamhet under söndagen i lagom portion. Tony Wärdig fick uppdraget att planera för detta. Med hjälp av Flottans Män i Västervik d.v.s. Christer Warfvinge och under tecknad samt Westerviks Segelsällskap

Wikingarna ordnades ett program för söndagen fram. Programmet innehöll bl.a. besök på Västerviks Museum, där Christer Warfvinge tog hand om besökarna och föresände utställningen om bärgningen av Mars med tillhörande film om upptäckten av krigsskeppet från 1564. Därefter blev det en kort promenad ner till Marinstugan, där eftermiddagskaffet med tillhörande kanelbullar stod klart. Här visade Christer Warfvinge sin talang att översätta och deklamera Båtsman Humbla till engelska rätt upp och ner. Undertecknad berättade om Marinstugan och Flottans Män. Senare på kvällen blev det grillafton hos segelsällskapet Wikingarna i deras klubblokal på Notholmen. Sångarlaget gjorde ett bejublat framträdande med sjömanssånger och snapsvisor. Det blev en helafoton i glada "sjömäns och sjökvinnors" sällskap.

Så till segelyachten Maribell. Hon ritades av Tore Holm och byggdes på Tore Holms båtvarv i Gamleby 1944 för direktör Gösta Åhlens (Åhlén & Holm) räkning. Tore Holms båtvarv byggde även minsveparna M 7 och M 25 för svenska marinen. Maribell har numera norska ägare, Elin och Dag Ottar Vold. Familjen Vold har gjort en stor och grundlig restaurering av segelbåten. Föregående ägare, Per Aasheim, även han norrmän, besökte Västervik 2005 och hade Maribell på varv här i Västervik. Jag hade då möjligheten att tillsammans med Kjell Westerlund besöka denna havets skönhet. "Googla" in på Tore Holm, ex. Tore Holm – Tjustforum Där finner ni mycket mera, än vad ovan är skrivet.

Bosse Nord

Maribell

Wäxjö

Femkampsdagen med Region Syd den 7 juli blev en lyckad dag. Alla tidningar, TV- och radio-kanaler spådde regn och åska, men som tur var, fick de fel. Dagen startade med fika och mingel, därefter femkampen som gick i lekens tecken. "Sänka skepp" fick utgå, eftersom det blev elavbrott på det grova artilleriet. Skjutgrenarna fick därför genomföras med lätt handeldvapen mot sittande duva. Kast med kastlina var inget problem för gamla sjömän? Golf och pilkastning genomfördes utan hinder. Segrare i femkampen blev FM Karlshamn, tvåa FM Karlskrona och trea FM Wäxjös lag, "Durkslaget". Individuellt bäste herre var Karlshamns Göran L och bästa dam Karlskronas Kerstin G.

Vi fortsatte med en snabb pyttipanna och därefter i ilfart till väntande SS Thor i Helgasjön. Det var en lagom varm dag för en sjötur, ingen vind, inget regn. Vattnet låg som en spegel. Under färden talade författaren och hembygds-kännaren Olle Ekstedt om forna tider kring Kronoberg och Helgasjön.

Efter slussning (2 meter) i Åby kanal gick Thor till Skavenässjön och efter en 180° gir pekade fören åter mot Kronoberg och Ryttmästaregården. Alla uppskattade resan med 125-åriga SS Thor.

Tillbaka i Marinstugan serverades grillat med tillbehör och efter måltiden förrättades prisutdelning till segrare och förlorare i femkampen. Från FM Karlskrona fick Wäxjö ett tack i form av en bok, sammanställd av Carl Krusell, om "Sjöstycken målade av befäl i Kungliga Flottan åren 1750–2000. Ett 250-årigt kulturarv".

SS/Thor var inte den första ångbåten i Hel-

Skattmästare Kjell Sandgren i Härlöv, som på riksårsmötet tilldelats Flottans Mäns Ankarmedalj i silver, men inte kunde närvara då det begav sig, fick den sig tilldelad på nationaldagen

gasjön, men när den kom var det den största och den enda med täckt salong. Maskinen hade tillräcklig kraft att även dra en eller två pråmar. Första ångaren i länet skaffades av grevearna Hamilton på Huseby bruk 1846. Den levererades i delar och monterades på plats, eftersom det vid denna tid inte fanns någon järnväg.

Thor levererades till Råppe hamn 1887, strax efter att slussen i Åby blivit klar. Från 1888 trafikerades hela sträckan Råppe-Asa, en tur som tog cirka 3 timmar, "ned" på förmiddagarna eller "upp" på eftermiddagarna. Ibland gick turen via Evedal och då tog det en halvtimme extra. Hela turen Asa-Wäxjö, med byte till tåg i Råppe, kostade

Stig Johansson i Värnamo som fyllde 80 år i maj fick mottaga "Glas-Ankaret" av ordförande Sten.

1,30 med salongsplats och 90 öre, om man nöjde sig med däcksplats.

Redan under slutet av 1790-talet och fram till omkring 1870 fanns tankar på en kronobergsk kanal, som skulle bli en vattenled ända från Asa via Räppe och Helige å, sjön Salen, Huseby och Mörrumsån ända till Östersjön. Men så kom ju flera järnvägsbyggen igång, som gjorde kanalbyggen mer eller mindre överflödiga. 1869 började man dock gräva Räppe kanal mellan Växjö-Alvesta järnväg och Helgasjön. Thors tidtabell kopplades till järnvägens tider i Räppe.

Årets nationaldag firades på sedvanligt vis med sill, nypotatis och gräddfil spetsad med gräslök. Till kaffet serverades jordgubbstårta från konditori "Pumpen". Flaggan halades kl. 21.00 till munspelstoner och

Region Väst

Göteborg

När detta skrivs, kan vi kan vi i Göteborg se tillbaka på en händelserik tid. Den 3 mars genomfördes sedvanligt årsmöte, då en ny styrelse valdes. Till ny ordförande för styrelsen valdes Gunnar Ekbladh. Styrelsen fick i övrigt följande sammansättning: Alf Martinsson, vice ordförande, Börje Kjellstenius, sekreterare, Hans Holmquist, andre sekreterare, Nils-Gösta Persson, kassör och Tore Nyblom, stugfogde. Vår körledare Leif Andersson kvarstår som ledamot tillsammans med två nya ledamöter, Jan Eric Knutas och Kjell Åsberg. Bertil Andreasson och Lars-Erik Wennersten avgick som ledamöter efter det att Riksrådet genomfördes.

Från och med den 1 mars lanserades en ny hemsida med ett enhetligt utseende och en likartad uppläggning för samtliga föreningar inom Flottans Mäns organisation. I samband därmed avgick vår "webmaster" Carl-Axel Sjöberg efter många års lång, trogen och förtjänstfull tjänst. Befattningen har nu övertagits av Anders Andersson, som också ansvarar för omläggningen av materialet från den gamla sidan till den nya och även i övrigt gjort ett mycket fint jobb.

Under våren har vi haft stora svårigheter med vår tidskrift "Pejling". Vår mångårige redaktör Alf Åberg har, efter lång och idog tjänst, av ålders- och hälsoskäl överlämnat befattningen som redaktör till Karl-Harry Dahl. Under hans ledning har tidningen fått en översyn och undergått en viss modernisering. Föreningen har dessutom haft svårigheter att finna en långsiktig lösning på trycknings- och distributionsproblematiken. Tidningens framtid är nu föremål för diskussion.

Den 14-15 april var det dags för damklubben Bojens årliga secondhandmarknad. Den 21 april stod Göteborg också som värd

Ångaren Thor har trafikerat Helgasjön vid Växjö i 125 år.

alla 34 deltagarna stämde upp med nationalsången.

Greger Johansson, text och foto

i vår Marinstuga för ett Region Västmöte, som genomfördes av Karlstadsföreningen. På torsdagen den 26 april kunde vi också anordna en klubbafon, under vilken vår före detta ordförande Lennart Johansson i ord och bild berättade om sina erfarenheter som passagerare på kryssningsfartyg. Eftersom han vid detta tillfälle kom fram till att föreningens AV-utrustning var i stort behov av uppdatering, beslöt han att donera en dator och en portabel storbildsskärm till föreningen. Ett varmt tack till Dig Lennart!

Söndagen den 6 maj genomfördes Marinstugans dag i gott väder med sedvanlig sång av kören, auktion och loppmarknad.

Det viktigaste som hände var dock att vi genomförde ett Riksrådet den 27-29 maj. Beslutet att förlägga mötet på en färja med utgångspunkt från någon annan plats än Göteborg kom efter det, att vi tvingats konstatera, att Stena Lines färjor inte var lämpade för ändamålet. Dels saknades lämpliga konferensutrymmen, dels stämde inte tidtabellerna. Några billigare eller mer lämpliga alternativ fanns inte heller. Därför valde vi att förlägga mötet till Tallink-Silja Lines fartyg M/S Baltic Queen under en resa tur och retur Stockholm - Tallinn.

.Som helhet fick arrangemangen ett mycket gott betyg av deltagarna. Såväl far-

tygets besättning och militär personal iland är värda stort tack för deras helhjärtade medverkan. Särskilt bör nämnas rederiets kontaktperson Reet Frid. Karl-Harry Dahl är också värd ett stort tack för allt arbete han lagt ner på utformning och tryckning av det programhäfte med deltagarförteckning, menyer och vishäfte, som varje deltagare fick i handen då de kom ombord.

Efter detta stora möte var det dags för deltagande de nordiska marina kamratföreningarnas årliga möte i Fredrikshamn 7-10 juni. Från Sverige deltog elva personer varav sex från Göteborg. Ett utförligt referat från detta möte, skrivet av Jan Eric Knutas, finns att läsa på föreningens hemsida.

Lördagen den 17 november kl. 18.00 firar vi, att Flottans Män i Göteborg fyller 75 år. Det uppmärksammar vi med en jubileumsmiddag med dans vid Nya Varfvets Studios. Där finns ett bra hotell och ett bra kök. Ett dubbelrum med utsikt över älven kostar 995 kr. Vi undersöker möjligheterna att ordna biltransport från hotellet till lämplig hållplats för allmänna kommunikationer med avgång varje halvtimme. Närmare uppgifter om program och pris resp. inbjudningar meddelas senare.

Börje Kjellstenius

FM sånggrupp i skojartagen

Sommaren har, åtminstone här i Halmstad, varit kall, regnig och vädermässigt oangenäm. När våra marindagar genomfördes 11 och 12 augusti, blev det dock ett förtjusande väder, soligt och varmt, vilket genererade ett stort antal besökare. Detta väderomslag får väl tillskrivas det gamla talesättet, "har man inte tur så har man inte på sjön att göra". Mer om marindagarna senare.

I förra krönikan nämndes, att målning av våra stugor hade påbörjats. Målningarna är nu, i stort, avslutade och samtliga våra tre stugor är nu vackert röda med vita knutar. Kommunen har hjälpt oss på många sätt, bl.a. har man byggt en ramp, så att rullstolsbundna lätt kan ta sig in i trädgården via baksidan. Vi har också fått en portabel ramp som gäva av en av våra medlemmar, vilket innebär att rullstolshanteringen via huvudingången nu underlättats betydligt.

Nationaldagsfirandet i Marinstugan hade samlat ett tjugotal medlemmar varav en del med respektive. Firandet följde invant mönster, grillning och trevlig samvaro. Ingen ångrade, att de tagit sig till stugan.

Söndagen den 10 juni genomfördes den sedvanliga sommarfågelskjutningen i Kongens Lyngby. Sexton "taggade" skyttar och en tvåpersoners hejaklack lämnade Halmstad för Danmark och alla kom åter till Halmstad senare samma dag. Vi mottogs på samma vänliga sätt som alltid och fick oss något till livs innan skjutningen. Denna gång fick våra danska vänner en lektion i skjutandets ädla konst, för vi vann fem av sex grensegrar. Vi hade precis lika trevligt, som vi brukar ha. Lyngbys mångårige ordförande, Peder Möller-Hansen, har avgått och vi tackade för utmärkt samarbete med en liten gåva. Ett stort tack till våra vänner i Kongens Lyngby. Nästa år är det en ny skjutning, som vi redan ser fram emot.

Den 11 och 12 augusti genomfördes ett arrangemang, som vi tog initiativet till. Vi kallade det "Dragvägens Maritima dagar" och samtliga föreningar med maritim anknytning deltog. Respektive förening presenterade sina mål och verksamheter, "stadsvandringar" längs Dragvägen, tipspromenad m.m. genomfördes. Sjöräddningen visade upp lite av sin verksamhet och stadens segelsällskap visade upp sina båtar i en liten parad på Nissan. FM:s verksamhet ägde rum i föreningens stugor, där våra samlingar visades, i vår trädgård huserade Klubb Maritim. Vi serverade kaffe i anslutning till stugan och detta gav ett icke föraktligt netto till vår kassa. Förutom det maritima så kunde vi också bjuda på mycket trevlig sång och musik genom sånggruppen "Gubbröran", som framträdde bägge dagarna utanför marinstugan och drog mycket folk.

Våra aktiviteter uppskattades i allra hög-

Stort intresse för Dragvägens Maritima dagar

sta grad av besökarna. Att så blev fallet beror på olika saker, men en mycket, mycket stor del av detta beror på engagerade medlemmar, som gav "järnet". De medlemmar och respektive, som ställde upp, gjorde en gedigen insats. Guidningar genomfördes med stort engagemang, klubbmästaren dirigerade med fast hand sina medarbetare, diskplockare skötte sig utmärkt och många gäster imponerades av våra medlemmars hjälpsamhet m.m. Ett mycket stort tack till alla. Trots hårt arbete så tyckte alla engagerade, att de haft roligt under tiden.

Hösten närmar sig och då återupptar vi kamrataftnarna. Höstens program är klart. I september blir det "halmstadsnostalgi", i oktober får vi följa med ostindiefararen Gö-

theborg till Kina och i november får vi lära oss allt om befästningarna i och runt Karlskrona.

Våra kommunråd har föreslagit, att, det gamla skeppsgossefartyget *Najaden*, som legat i Halmstad sedan 1946, skall på något sätt, avyttras. Det, som mycket annat, anses för dyrt för staden. En namninsamling för bevarandet av fartyget har startats genom att lämna vykort till kommunen. Kort finns att få i marinstugan.

Sist, men inte minst, har vi nu en väl fungerande och informativ hemsida. Vi ses där eller i stugan.

Väl mött

Kjell A Jönsson

Jönköping

Verksamhetsåret 2011-2012, i det illustrerade sällskapet Flottans Män i Jönköping, avslutades med en gyllene fest, SOS d.v.s. Sill Ost o Snaps i midsommartid, i Kanotklubb-

ens lokaler invid den blänkande Vätterbrinken. Ett 25 tal medlemmar, några med respektive, hade mött upp.

Ordföranden hälsade välkommen, na-

Ordföranden Jan Johansson hälsar SOS-träffens deltagare välkomna

tionsfanan hissades till musik av Paradmarsch. Ett speciellt välkommen riktades till representanterna för Flottans Män i Växjö, som hade anlänt till mötet invid Sveriges näst största insjö, en gång av salig biskop Tegnér kallad "Götas Hav". Trumpetspel exekverades därefter, Triumfmarschen ur Verdis Opera Aida. Bakgrunden till att just denna musik spelades hör samman med, att trumpetaren tillsammans med en skeppskamrat framfört detta stycke vid Älvsnabbens Jordanruntresa 1966/67, då Suezkanalen passerades. De båda trumpetarna stod då framme i fören på fartyget. (Enligt traditionen tillskrivs operan Aida, som en hyllning till Suezkanalens invigning 1869).

Goda sillar, välsmakande snaps och trevliga allsånger fördjupade glädjen och gemenskapen i sällskapet, över att midsommar snart var i antågande.

Trevliga tal hölls av kamraterna från Växjö och en vapensköld överlämnades. Tal hölls också av bl.a. Tomas Lundvall, som gav de samlade del av upplevd irritation över den felaktiga språkliga formuleringen i Flottans Mäns tidning att "Eric Nordewall 2 ska **angöra** Jönköpings hamn". Tomas hade till och med funderat på att kontakta Svenska Akademien, vars ordförsta felaktigt anger "angöra, lägga till vid brygga, gå in i hamn". Ja, Tomas hade t.o.m. övervägt att kontakta den förra akademisekreteraren Horace Engdahl, som till en sjöofficer i Karlskrona. Tomas fick fullt gehör för sin vrede över det felaktiga språket bl.a. av Måns Suneson, som utan tvekan har anlöpt många hamnar i sitt sjömansliv.

Kvällen avslutades med att trumpetaren spelade taptot ur Il cillento, Tystnaden från filmen Härifrån till evigheten. Tonerna ljud ut över ett spegelblankt Vätterhav.

Leif Aljered

Karlstad - Värmland

Slut på sommarledighet.

Men innan vi gick i ide för sommaren, genomförde vi vår sedvanliga landstigning med 276.

Filip Gille lotsade sin omhuldade TpbS ut i Vänerns skärgård med säker hand. Väl på land dukade byssan upp lite gott att äta, vilket smakade förträffligt i den sköna försommarkvällen.

Under förra sommaren målade kommunen om vårt klubbhus och fixade till marken utanför. Vi har nu sett resultatet och efter att Sjöfarts Gillet monterat upp en gammal fyr från Vänern, får man nog anse, att det blev ganska bra.

Höstens och vinterns aktiviteter med möten och föredrag av alla de slag och inleds

med ärtmiddag den 27 september och sedan rullar det på

Till sist vill framföra ett stort tack till Göteborgsföreningen för det väl genomförda arrangemanget runt årets Rikssårsmöte. Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

Klubbhuset's yttre omgivning har tagit form

Kycklingen inmundigas i vacker skärgårdsmiljö

Lysekil

Mot alla väderprognoser blev årets Ranresa åter en succé och som vanligt hade vädrets makter tagit hänsyn till denna utflykt och höll inne med att släppa loss regn och storm.

Efter sedvanlig uppsättning av flaggspel och Flottans Mäns banderoll bordades fartyget av ett sextiotal gäster. För andra året var en gäst med partner från FM Göteborg bokad på resan, som förbestämts med destination Hunnebostrand.

Efter välkomsthälsning ombord fick ordförande Jackie Lindebäck ta emot en namnbräda av Lysekils brädsnidade Kenneth Jans, som skall pryda Gamla lotsutkiken, som är FM Lysekils klubbstuga.

Några av gästerna underhöll med drag-

Göte Ramh och Filip Gille Landstigningen 2012

spel, gitarr, munspel och ukulele och deras musicerande höjde stämningen för den gemensamma trevnaden.

Kenneth Jans ackompanjerade Stefan Stafners dragspelslåtar.

Med ett strandhugg på Smögen lastades de dagsfärska räkorna ombord. Därefter gled fartyget genom den till dels naturliga bergsprickan, där bron över Sotenkanalen öppnades för vår passage. Kanalen skiljer Ramsvik från Sotenäset och ger sjöfarare en lugn resa, vilken annars skulle gått över Soten, ett av de värsta ställena att segla över i hårt väder.

Väl i Hunnebostrand skulle de glänsande räkorna tillsammans med lika färska frallor serveras ombord till den väntande gruppen gäster, som under tiden för iordningställandet fick en rundvandring till livs. Räkallriken uppskattades av samtliga gäster. Därefter stävade fartyget åter mot Lysekil med fortsatt underhållning.

Bergsäker sittsoffa här ockuperad av Veiko och Ingemar.

Övriga sommaraktiviteter:

Våra öppethusdagar på torsdagskvällar under juli blev en fullträff, där gäster bjöds på varm korv och dricka på altanen och solen värmdde i de för året så kyliga julkvällarna. En av aktiviteterna var visning av en sjöuggla, en farkost som är utrustad med en undervattenskamera och styrs ovan vattnet. En av våra medlemmar har tidigare arbetat på havsfiske laboratoriet i Lysekil, där han bl.a. varit pilot för denna farkost. Han har också deltagit i expeditioner till både Arktis och Antarktis.

En kväll höll Lysekils marinhistoriker, Terje Fred, ett föredrag om en speciell händelse under krigsåren. Vidare kunde gästerna få sitt lystmäte tillfredsställt av spel och allsång.

Planerade aktiviteter:

Höstfesten äger rum fredagen den 19 oktober.

Kustbevakningen invigde sin nya station i Lysekil under augusti, där delar av styrelsen var närvarande. Efter hand får vi förhoppningsvis tillfälle för medlemmar i Flottans Mån att göra besök på det nya fartyget och i stationsbyggnaden. Inbjudan till dessa aktiviteter kommer att gå ut till FM med-

lemmar, som anmält intresse, då hela programmet är klart.

Intresseanmälan kan snarast göras till Jackie Lindebäck, mobil 070 3683360 hem,

0523 13360 eller Erling Olsson, mobil 070 7783460, hem 0523 42003

Stig Insulan

Varberg

Stort beröm till våra FM-vänner i Göteborg, med Lars-Erik Wennersten i spetsen, som ännu en gång hade åtagit sig värdskapet för ett Riksråsmöte, som dock inte kunde hållas i Göteborg. För att få tillräckligt konferensutrymme och logi för 171 deltagare från 25 lokalföreningar valde göteborgarna att förlägga mötet ombord i m/s Baltic Queen med destination Tallinn. Det var inget dåligt val, eftersom allt fungerade till be-

läthenhet genom god samverkan med fartygets konferensvana personal.

Vid resonemang under vårens Region Västmöte framkom, att ingen förening inom regionen har potential att genomföra ett Riksråsmöte på hemmaplan, varför mötet enhälligt ansåg att kommande Riksråsmöten bör utgå från Stockholm, dels med hänsyn till resekostnader för deltagarna, dels att lämpliga färjerederier finns i området.

Med välordnade riksråsmöten, som hållits ombord i m/s Romantica till Riga, i m/s Silja Serenad till Helsingfors och i Baltic Queen till Tallinn, visar, att rederierna har rutin och kan detta, vilket klart underlättar för den förening, som är villig att åta sig värdskapet. Trots hövlig begäran om att frågan tas upp till diskussion i samband med riksråsmötet valde förbundsstyrelsen att dessförinnan avslå förslaget, vilket osökt

för tankarna till Karl den XI:s tid, när denne hälsade ståndsmännen med orden: "I herredagsmän resen icke så fort, vad göras skall är redan gjort".

Flottans Män och Tärnor deltog sedvanligt när Nationaldagen firades i Societetsparken och lika sedvanligt avslutades dagen i tullhuset med kaffe till Bodils jordgubbsgarnerade gräddtårta. Förvisso har det inte hänt så mycket inom föreningen under sommaren. Vi har istället samlat på oss kraft för nya tag genom bad och intressanta evenemang av skiftande slag värda att minnas under den kommande vintern. Nog blir då Carl-Anders Lundgrens traditionella kaffebjudning, i familjens anrika hus och prunkande trädgård, ett tacksamt minne för de FM och Tärnor, som hade möjlighet att delta.

Visst träder vi in i en annan rytm nu, dagarna blir kortare och kvällsmörkret faller tidigt på. Med lördagskaffe och flera andra aktiviteter har föreningen åter startat upp med förhoppning om, att sammankomsterna ger möjlighet till avkoppling och nöje för var och en under otvungna former.

Med önskan om en god eftersommar och höst.

Per Callenberg

Ängelholm

Tänk vad en sommar försvinner fort, i synnerhet när vädret är så där. Så få badtillfällen, som givits denna säsong, är rena bottenrekorder. Vi hoppas på en bättring.

Nog om detta. Det finns så mycket positivt att skriva om i stället. Våra sommaröppna tisdagar, där vi haft många besökande och som även gett oss nya medlemmar. Vädergudarna har i stort gynnat våra tisdagar. Även våra spargrisar, som nyligen tömts, tackar för en bra säsong och önskar välkomna åter. I detta sammanhang vill vi även tacka våra annonsörer, som stöttar oss med annonser i vår tidning Flottans Män. Dessa ger även den lokala föreningen en slant. Skrivaren av dessa rader är kontaktman i vår förening och jag väntar redan på nya annonser. På tal om ämnet reklam, vill vi tacka vår stad Ängelholm för fin sådan, som vi fick på de nya elektroniska skyltarna. Dessa finns både på motorvägen och vid stadens infarter. Även ett tack för det praktfulla fyrverket den 3 augusti, som blev en värdig avslutning på vårt 75-årsjubileum. Vi hade danska gäster, som blev imponerade av detta praktfulla ljusspel, som de jämförde med Tivoli i Köpenhamn.

Som redan framgått, firade vi vårt 75-årsjubileum med en enkel högtidlighet, dels i vår egen Kajuta och dels i närbelägna Hantverks- huset, som vi hyrt för ändamålet. Tack till alla som ställde upp frivilligt, ni gjorde ett jättejobb på olika sätt. Vi samlades först utanför och i vår Kajuta, där Kurt Romare bjöd på olika välkomstdrinkar.

Dansk uppvaktning. Från vänster Ibb Kettler, Lars Linde med gåvan och till höger Sören Konradsen.

Lars Linde tackar Patrik Johansson och Kristian Nordström för visningen av Oden

Därefter vandrade vi till det närbelägna Hantverks- huset, där borden stod dukade och väntade på gästerna. Visserligen blev det lite trångt om utrymmet, men alla syntes trivas och den beställda maten smakade utmärkt. Vår hedersmedlem Ville Frithz var kvällens bordsvärd och presenterade talarna efterhand. Först ut var vår ordförande Lars Linde, som hälsade alla välkomna och berörde våra 75 år i kort- het. Våra danska gäster överlämnade olika gåvor och först ut var ordföranden i Köge Marinförening, vår vänort, John Engskov, som överlämnade ett bordsstandar med Köges vapen. Från Danska Ma- rineföreningen, som representerades av landssekreteraren Sören Konradsen med fru Leni och Ibb Kettler, överlämnades en slags Gong Gong att hängas på väggen i Kajutan. Vår andra Hedersmed- lem örlogskaptan Jan Tornerhjelms, som var siste chef för vårt sista marina utpost i Skåne, överlämnade en karta från 1700-talet, där södra Sverige tillhörde Danmark. Före middagen skålades det såväl för vår konung som Danmarks drottning. Även en hälsning Flottans Män i Varberg lästes upp. Tack Per Callenberg! Ett stort tack till Calle Gudmundsson och Engelholms Glass för de fina och goda glassbåtarna. Under kvällens lopp fick äntligen Kurt Romare sin mycket välförtjänta ankarmedalj i guld. Det lyckade jubileet avslu- tades, som förut nämnts, med ett jättefyrverkeri i samband med båtparaden på Rönneå.

Tidigare i sommar var vi inbjudna till ett besök ombord på isbry- taren *Oden*, som låg en månad vid kaj i Helsingborg och rustade för expedition till Arktis i samarbete mellan Polarforskningssekreteriatet och Sjöfartsverket. Totalt skall 46 danska forskare gå ombord. I slutet på juli sattes kursen norrut och i slutet på september är man åter i Helsingborg för att ställa av utrustningen. Sedan är det tid att rusta för isbrytning och återvända till hemmahamnen Luleå. Våra guider ombord var styrman Patrik Johansson från Luleå och styr- man Kristian Nordström från Helsingborg. Vi fick se hela fartyget från bryggan till maskinrummet. Man blir imponerad, när man får veta att, de klarar två meter tjock is med en fart av två knop. Man kan slå sig igenom 10 meter tjock is, om så skulle behövas. Till slut samlades vi i en mäss ombord, som fiffigt nog döpts till Odenplan. Där tackade vi för oss, genom att Lars vår ordförandeöverlämnade ett par böcker till biblioteket ombord och även lergökar som symbol för Ängelholm. Käsören passade på att överlämna några exemplar av Flottans Män att studera på resan till och från Arktis. Det kan nämnas, att Oden gjort två resor till Arktis tidigare, 2007 och 2009.

Sjökapten Rolf Andersson har fyllt 90 år och har en egen Kulla- snipa, Liana, som han själv byggt och sjösatt 1985. Han har gjort ett antal långseglingar, men gör numera endast kortare turer i Öresund.

Slutligen planerar vi för höstens föredrag i september och novem- ber. Följ vår hemsida där vi uppdaterar senaste nytt och eventuella ändringar. Sist men icke minst, glöm inte, att vi har nytt telefon nummer till Kajutan, 0768- 494861.

Gunnar Gunnarson, text och foto

KORSORD

Endast två rätta svar av korsord 2-2012 nådde redaktionen. Korsordet var tydligen svårt.

Vi fortsätter dock på inlagen väg. Denna gång blir det på nytt vinster från Jonny Ekdahl, hur många beror på antalet lösningar.

Det nya korsordet har som vanligt konstruerats av Gustav Karlsson.

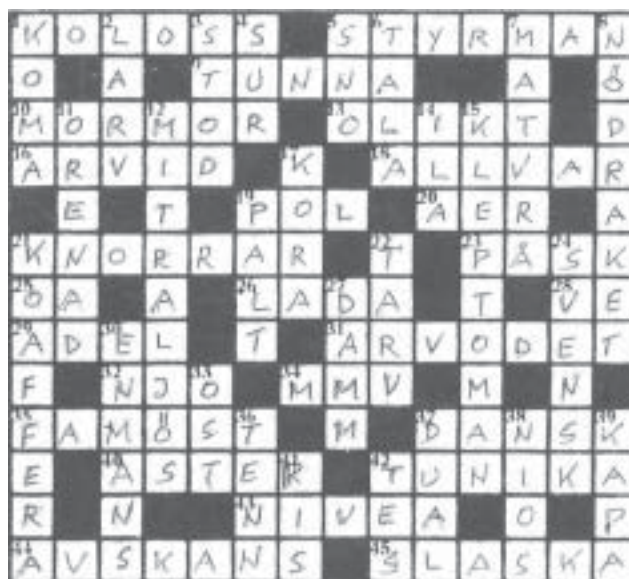
Senast den 1 november vill jag ha Din lösning under adress:

Redaktören Flottans Män
Författarevägen 9
371 63 LYCKEBY

Vinnare till varsin trisslott blev:
Stellan Andersson, Rödeby och
Per Callenberg, Tvååker

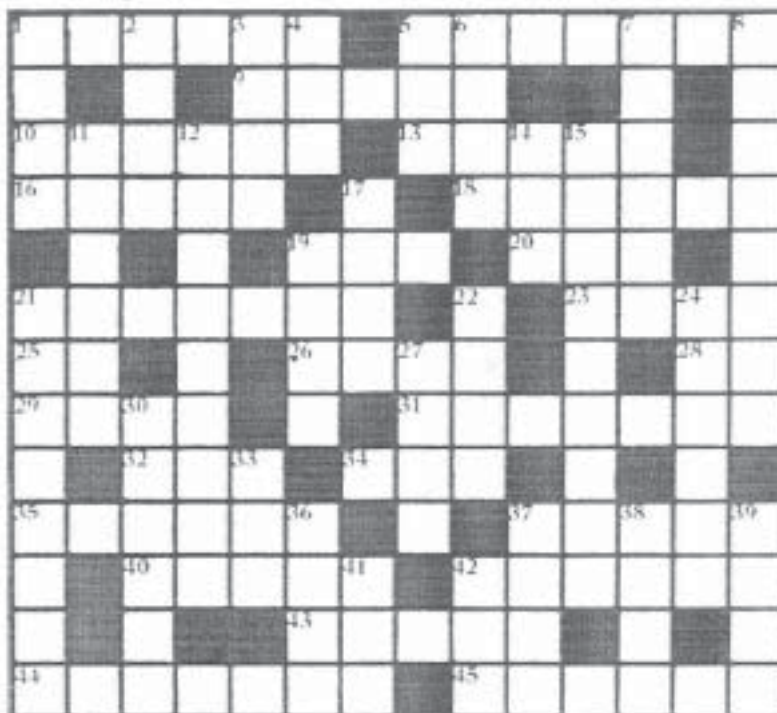
Lycka till vid dragningen!

Lösning Korsord 2

Vågräta ord.

1. Ge kanonfart.	3. Härskaretitel.	14. Förfader eller -moder.	30. Sjäpig, Låpig.
5. Soldater.	4. Handling.	15. Märgelhålor.	33. Kan man draga å...
9. Stege.	5. Kliä.	17. Äggförmig.	36. Brandrest.
10. Skriket: Si opp!	6. Försmå.	19. Tidskede.	37. Flott.
13. Yrka ansvar.	7. Mottaga.	21. Där elvor dansar.	38. Remtyg för häst.
16. Metafysiska väsen.	8. Framstående.	22. Skyddshölje.	39. Aldrig umgängesform.
18. Blomma.	11. Utskilja.	24. Ordet ryms i sådan.	41. Så skrevs 1495 i Roma.
19. Prima donna.	12. Missbruk av sömnmedel.	27. Ryskt namn.	42. Motorcykelmärke.
20. Eländig.			
21. Kyrklig tjänarinna.			
23. För fiske och virkning.			
25. Överanvänt uttryck.			
26. Annorlunda.			
28. Istället för "Adjö".			
29. Jesussymbol.			
31. Artiga.			
32. "Gråkråka."			
34. Gjorde hanen.			
35. Skrivsätt.			
37. Framsida			
40. Poetisk finess.			
42. Göra i ordning.			
43. Sopredskap.			
44. Förnekad.			
45. Kung i Mykene.			

Lodräta ord.

- Vila sanslöst.
- Att varda: av och till.

In memoriam

Jan Ingesson

Kommandörkapten Jan Ingesson har avlidit i en ålder av 82 år. Jan gav begreppet ”en officer och gentleman” ett ansikte och i allt vad Jan företog sig, låg detta i grunden för hans agerande.

Under sin långa karriär i Flottan var Jan sjöofficer med betoning på sjö, en omvittnad duktig fartygs- och divisionschef på torped- och motortorpedbåtar. Många historier berättas om Jans bravader till sjöss, alltid avslutade med en elegant knorr, oavsett resultat!

Efter sin pensionering började Jan ägna sin tid åt Flottans Män och var föreningens kanslichef under 10 år. Under denna tid byggde Jan upp rutiner, som vi fortfarande tillämpar i föreningsarbetet.

Flottans Män har förlorat en god kamrat och traditionsbärare.

Johan Forslund

Lennart Bresell

FM äldsta medlem död

Sveriges äldste man, tillika FM-medlemmen Sven Hedberg, har avlidit. Vid sin bortgång var Sven exakt 108 år och sex månader. Sven föddes i Ängelholm på luciadagen 1903 (den första historiskt dokumenterade flygningen med motordrivet flygplan ägde rum tre dagar senare). Han avled i Halmstad onsdagen 13 juni 2012.

Sven kom till Halmstad som sexåring och efter avslutad skolgång fick han arbete som springpojke. Vid ett av sina uppdrag, under första världskrigets

Sven Hedberg

sista år, hamnade han på ett fartyg på Halmstad Varv. Han bjöds på middag och tyckte maten var så god, att han cyklade hem och bad att få mönstra till sjöss. Detta beviljades, springpojken blev sjöman och seglade på ång- och segelfartyg, tills det var dags för värnplikt. År 1924 gjorde Sven sin värnplikt i Karlskrona. Efter värnplikten började han som metallarbetare och fortsatte med detta till sin pensionering.

Han levde ett aktivt liv och var under 40 år förste tenor i Sångarbröderna i Halmstad. Idrott var också ett stort intresse. I ungdomen ägnade han sig åt gymnastik och löpning.

År 1979 blev Sven medlem i Flottans Män. Svens sista besök i marinstugan ägde rum i samband med en kamratafton i januari 2011.

Förra sommaren fick han lunginflammation och lades in på sjukhus, men hämtade sig snart. ”Det gick bra med hjälp av starka mediciner”, var hans kommentar i en intervju inför 108-årsdagen.

Vid FM:s sedvanliga uppvaktning på luciadagens förmiddag 2011 bjöds vi som vanligt på kaffe med diverse tillbehör. Efter någon timme bad Sven oss, artigt men bestämt, att gå. Han menade att eftermiddagens uppvaktning skulle nog bli intensiv, så han behövde vila sig lite. Det hade han rätt i.

Tiden går. Den kan vi inte göra något åt. Nu har den ändat Sven Hedbergs mycket långa liv.

VILA I FRID.

Kjell A Jönsson

Ordförande FM Halmstad

Avlidna kamrater

Sverker Boldt-Christmas VALLENTUNA
Född den 4 november 1927 Avliden den 26 juni 2012

Snickare Mats Boman STOCKHOLM
Född den 2 april 1956 Avliden hösten 2011

Sven Hedberg HALMSTAD
Född den 13 december 1903 Avliden den 13 juni 2012

Kommendörkapten Jan Ingeson STOCKHOLM
Född den 16 januari 1930 Avliden den 13 maj 2012

Örlogskapten Bo Jevrell BROMMA
Född den 14 september 1934 Avliden den 28 april 2012

Stig Liljegren TRELLEBORG
Född den 24 februari 1924 Avliden den 12 juni 2012

Rune Lundin VÄSTERVIK
Född den 18 februari 1926 Avliden den 4 juli 2012

Ingenjör Nils-Olof Nilsson KRISTIANSTAD
Född den 15 mars 1936 Avliden den 24 maj 2012

Lars Oberg HALMSTAD
Född den 21 april 1918 Avliden den 6 april 2012

Leif Sandegren KARLSHAMN
Född den 15 september 1937 Avliden den 2 augusti 2012

Bo Johan Selander STOCKHOLM
Född den 1 februari 1927 Avliden den 15 januari 2012

Avdelningsdirektör Allan Uddh KARLSTAD
Född den 6 oktober 1935 Avliden den 12 augusti 2012

fd Byrådirektör Yngve Wallin ÅKERSBERGA
Född den 11 februari 1915 Avliden den 12 april 2012

**Hedra våra avlidna kamraters minne
med en gåva till Flottans Män.
Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder FM
kansli blanketten till de sörjande.**

Nya medlemmar

**Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar
att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.**

Halmstad

Birger Ekdahl
Daniel Sandström
Gerhard Wigand
Björn Wisjö

Härnösand

Michel Adencreutz
Johan Eliasson
Rolf Hensiksson
Håkan Larsson
Gunnar Sohlberg

Norrhälje

Lennart Jansson
Jonny Simonsson

Stockholm

Jan Andersson
Göran Bjursten
Per Björnekärr
Dennis Dundic
Gert Gunnarsson
Jonas Haggren
Tage Hammermann
Lars Åke Hansson

Sven Lindblom

Torsten Lundell
Leif Olsson
Cay Pettersson
Lise-Lotte Sundgren
Conny Sundgren
Andreas Ward

Födelsedagar

Vi hyllar

90 år född

21-10 1922 Lennart Nordgren SUNNE
11-11 1922 Karl-Erik Norgren NORRTÄLJE
27-11 1922 Torsten Ax VÄSTERÅS
19-12 1922 Gunnar Baltzer LIDINGÖ
24-12 1922 Rolf Ahlin KARLSKRONA

85 år född

5-10 1927 Mats Arkeberg ST. SKEDVI
14-10 1927 Kennert Svensson VÄXJÖ
15-10 1927 Hans Ruben Widén VÄSTERÅS
18-10 1927 Rune Jonasson SKULTUNA
18-10 1927 Gunnar Lindblom ALNÖ
20-10 1927 Harry Löfgren HELSINGBORG
29-10 1927 Bengt Sjöquist ASKIM
9-11 1927 Per-Erik Augustsson GAMLEBY
9-11 1927 Svante Svensson KIVIK
16-11 1927 Gösta Roxell BLIDÖ
26-11 1927 Hans Erik Persson LYCKEBY
1-12 1927 Per Insulander STOCKHOLM
4-12 1927 Erik-David Nilsson VISBY
13-12 1927 Bengt Bergman MORGES
21-12 1927 Arne Silver NORRKÖPING

80 år född

5-10 1932 Lennart Eriksson RÖDEBY
6-10 1932 Bengt Klaar BANDHAGEN
11-10 1932 Sven Dagberg MÄRSTA
13-10 1932 Göran Wiberg V FRÖLUNDA
17-10 1932 Åke Fransson ASARUM
22-10 1932 Ove Hagström NORRKÖPING
28-10 1932 Bengt Ljung STOCKHOLM
28-10 1932 Lars Malm LILLA EDET
2-11 1932 Einar Norsell KARLSHAMN
12-11 1932 Bertil Andersson HÄRNÖSAND
22-11 1932 Rune Klingborn LJUSTERÖ
28-11 1932 Lars Fribäck SUNDSVALL
1-12 1932 Bo Axel Lindberg HASSLARP
2-12 1932 Gösta Enarsson KARLSHAMN
4-12 1932 Lennart Karlsson LYSEKIL
6-12 1932 Sven-Åke Gustavsson GÖTEBORG
7-12 1932 Ernst Norberg SUNDSVALL
11-12 1932 Bengt Larsson BILLDAL
13-12 1932 Ivar Andersson SUNDSVALL
13-12 1932 Kjell Svensson BRAÅS
15-12 1932 Bengt Svanberg LYSEKIL
16-12 1932 Tor Sörlin NORRKÖPING
21-12 1932 Nils-Sture Brandt BJÖRKÖ
23-12 1932 Lars Olof Lejon VÄLLINGBY
27-12 1932 Folke Turesson ÖSTRA SÖNNARSLÖV
28-12 1932 Arne William Johansson LYSEKIL
30-12 1932 Torsten Jansson ENKÖPING

75 år född

1-10 1937 Rolf Svensson VÄSTERHANINGE
2-10 1937 Bengt Gillver HÄSSELBY
9-10 1937 Curt-Evert Sederlin GUSTAVSBERG
23-10 1937 Stig Pettersson HOLSBYBRUNN
23-10 1937 Sven Winterstam GÄVLE
24-10 1937 Kurt Pehrsson ÄLVSERED
25-10 1937 Lennart Nilsson KRISTIANSTAD
27-10 1937 Bengt Folkesson KYRKHULT

1-11 1937 Sune Nilsson ONSALA
7-11 1937 Bo Pettersson TRELLEBORG
8-11 1937 Rolf Nilsson VÄSTERVIK
11-11 1937 Roger Sundberg KARLSTAD
12-11 1937 Åke Berg NORRTÄLJE
16-11 1937 Bo Elmquist BORLÄNGE
17-11 1937 Lars-Erik Johansson KARLSHAMN
17-11 1937 Sture Nilsson STORA VIKÅ
21-11 1937 Björn Bjarke STOCKHOLM
22-11 1937 Kurt Olsson VÄXJÖ
25-11 1937 Bo Östergren GRÄDDÖ
26-11 1937 Kennet Hagelin TIMRÅ
27-11 1937 Lars Erik Wikström HÄRNÖSAND
30-11 1937 Göte Rahm KARLSTAD
1-12 1937 Sylve Östervall SUNDBYBERG
3-12 1937 Eskil Johansson HAVERDAL
8-12 1937 Ivar Bernt Rune Ivarsson LYSEKIL
11-12 1937 Kurt Lycke LYSEKIL
14-12 1937 Bertil Nilsson VÄSTERVIK
16-12 1937 Göte Bäckström HISINGS-KÄRRA
25-12 1937 Rolf Jonasson VÄSTERVIK
26-12 1937 John-Erik Hahne KÖPINGEBRO
28-12 1937 Ingvar Gemzell STOCKHOLM
28-12 1937 Frank Nilsson ÖSTRA LJUNGBY

70 år född

2-10 1942 Berndt Malmström JÄRNA
2-10 1942 Rolf Åhrberg NORRKÖPING
3-10 1942 Tommy Lindqvist HÄRNÖSAND
6-10 1942 Christer Odebjer KARLSKRONA
6-10 1942 Åke Sjöberg GÄVLE
8-10 1942 Nils-Erik Persson STURKÖ
12-10 1942 Lennart Stenberg BROMMA
22-10 1942 Hans Stefan Gustavsson VENDELSÖ
31-10 1942 Rolf Berglind SALTSJÖ-BOO
1-11 1942 Calle Berglund ENEBYBERG
3-11 1942 Gunnar Stenström V FRÖLUNDA
5-11 1942 Ingvar Lindros GOTLANDS TOFTA
8-11 1942 Olov Andersson SOLLENTUNA
8-11 1942 Bengt Olsson VISBY
11-11 1942 Tommy Andraey KARLSHAMN
12-11 1942 Björn Wisjö HALMSTAD
23-11 1942 Ronny Olsson ÄNGELHOLM
24-11 1942 Hans-Gunnar Ericsson ÅRSTA HAVSBAD
28-11 1942 Conny Gunnarsson KALMAR
2-12 1942 Gert Leander KARLSKRONA
9-12 1942 Leif G Carlsson ÄLANDSBRO
10-12 1942 Sven Nilsson V FRÖLUNDA
11-12 1942 Kaj Holst ROCKNEBY
15-12 1942 Håkan Löfgren VÄSTERHANINGE
19-12 1942 Ulla Ferreira HALMSTAD
19-12 1942 Lars Schölander MÖLLE
20-12 1942 Sune Månsson JÄRFÄLLA
21-12 1942 Kåre Hassellöv SMÖGEN
21-12 1942 SvenBertil Niklasson ÄNGELHOLM
22-12 1942 Per Söderström KOLMÅRDEN
27-12 1942 Olof Jönsson ÖSMO
27-12 1942 Jan-Erik Sjögren GÖTEBORG
28-12 1942 Carl-Gustav Brandström ASARUM
29-12 1942 Rolf Eriksson LYSEKIL

29-12 1942 Rolf Gustavsson JÄRNA

65 år född

1-10 1947 Kjell Nilsson VÄNDELSÖ
3-10 1947 Lars Gustafsson NORRKÖPING
13-10 1947 Bo Viklund HÄRNÖSAND
15-10 1947 Owe Larsson LYSEKIL
20-10 1947 Sten-Åke Johansson NORRKÖPING
23-10 1947 Rune Gustafsson ESLÖV
24-10 1947 Göran Holmgren ÅHUS
29-10 1947 Rutger Edwards VISBY
1-11 1947 Johan Wahlgren BROMMA
12-11 1947 Iwan Wöldern VISBY
15-11 1947 Owe Carlsson ÖDSMÅL
17-11 1947 Göran Andersson TRELLEBORG
23-11 1947 Elisabeth Johansen NYNÄSHAMN
24-11 1947 Nils Johan Pettersson FÖRSLÖV
29-11 1947 Bertil Svensson GÖTEBORG
6-12 1947 Anders Christborn GRUNDSUND
7-12 1947 Gary Hedlund SÖDERTÄLJE
12-12 1947 Lars Deas NYNÄSHAMN
17-12 1947 Lennart Karlsson SÖDERTÄLJE
21-12 1947 Håkan Hedlund STOCKHOLM
30-12 1947 Leif Lönn NORRKÖPING

60 år född

4-10 1952 Göran Hasslerud STOCKHOLM
6-10 1952 Carl-Johan Ekströmer VISLANDA
30-10 1952 Göran Larsbrink DJURSHOLM
10-11 1952 Benny Andersson TRELLEBORG
23-11 1952 Stig Svensson HALMSTAD
11-12 1952 Leif Niklasson LYSEKIL
21-12 1952 Tomas Wilén KARLSTAD
27-12 1952 Claes Hedqvist GÖTEBORG
28-12 1952 Anders Banby ÅKARP
28-12 1952 Leif Lysberg LYSEKIL

50 år född

9-10 1962 Peter Rodin ÅRJÄNG
11-11 1962 Anders Hamre'n STOCKHOLM
15-11 1962 Bengt Holmlander VENDELSÖ
18-11 1962 Johny Andersson VÄSTERVIK
21-11 1962 Roger Olsson LYSEKIL

40 år född

14-11 1972 Niklas Noren LYSEKIL
14-12 1972 Magnus Ramning VÄLLINGBY
19-12 1972 Torbjörn Kaarle KARLSHAMN

20 år född

19-11 1992 Johanna Nilsson TÄBY

Johan Forsslunds hyllningstal vid Riksstämman

Amiral, Ärade Gäster, mina Damer och Herrar, medlemmar i Flottans Män

Vi har samlats här idag för att visa vår respekt för Republiken Estland och det estniska folket samt för att ära minnet av Amiral John Pitka, en av de största och mest välkända frihetskämparna i Estlands historia.

Estland var ockuperat under större delen av 1900-talet av Ryssland, Tyskland och Sovjetunionen med undantag för tiden mellan de båda världskrigen, när Estland hade vunnit sin frihet, efter att ha besegrat Röda Armén i Frihetskriget.

Estland deklarerade sitt oberoende i februari 1918 och när VK 1 slutade senare samma år, hade tyskarna dragit sig tillbaka och ersatts av Sovjetunionen som ockupationsmakt. Frihetskriget inleddes den 28 november 1918 och det försvarsförbund, som John Pitka hade organiserat tidigare under året, kom att spela en avgörande roll under Frihetskriget. John Pitka hade också organiserat och låtit bygga bepansrade tåg, totalt fem stycken, vilka kom att i hög grad bidra till segern i Frihetskriget. Detta gav honom smeknamnet "Pansartågens Fader". Han byggde också upp den estniska flottan och blev dess chef. John Pitka avgick i november 1919, 47 år gammal, och Estland fick sin frihet 1920.

År 1940 invaderades Estland på nytt av Sovjetunionen och eftersom ockupationsmakten hade satt ett pris på hans huvud, var amiral Pitka tvungen att gå i landsflykt i Finland. Under ett antal år under andra världskriget var Estland ockuperat av Tyskland. John Pitka återvände till Estland våren 1944 och under hösten drev Sovjetunionen ut tyskarna. När Röda Armén kom tillbaka organiserade John Pitka försvaret av Tallin och utkämpade här sin sista strid. Han rapporterades "saknad i strid" och hur, var eller när han dog, är okänt, men ett antal legender cirkulerar.

Under alla dessa år av ockupation, när det estniska folket tvingades leva med en påtvingad underkastelse med utländska styresmän och främmande styrkor på sin moderjord, kände de naturligtvis en stark längtan efter frihet, en känsla som blev starkare med åren. Mot slutet av 1980-talet var esternas frihetskamp starkt understödd av det svenska folket, mycket beroende på våra historiska band till Estland.

Under våren 1990 introducerades Måndagsmötena på Norrmalmstorg i Stockholm. Människor samlades för att visa engagemang och solidaritet med de baltiska staterna i deras kamp för frihet och oberoende. De var inte fria stater och de hade inte fått sitt oberoende från ockupationsmakten Sovjetunionen! De här måndagsmötena på Norrmalmstorg utvecklades till en folkrörelse och engagerade en stor mängd människor i Sverige. När Estland för andra gången deklarerade sin frihet och fick den erkänd hösten 1991, var Sverige det första land som upprättade diplomatiska förbindelser med den fria estniska republiken.

Vi har nu upplevt mer än 20 år av fruktbar utveckling i ett fritt Estland. För människor i Sverige är det självklart, att vi ska leva i ett fritt land, där vi stiftar lagar, bestämmer skatter och utövar yttrandefrihet. Därför kände vi starkt för den frihetssträvan, som då blomstrade i Estland och understödde den starkt och jag är övertygad om, att amiral John Pitka är nöjd i sin himmel, när han ser det slutliga resultatet av den frihetskamp, han en gång startade.

Vi visar vår respekt för Republiken Estland och ärar John Pitka med att lägga ner en blomsteruppsättning vid "John Pitka Minnesmonument".

Ett tryggt val!

MTU's motorer är konstruerade för maximal driftsäkerhet och totalekonomi. Detta har gjort MTU till en av världens ledande leverantörer av motorer för kommersiellt bruk. Med ett komplett sortiment från 125 kW till 9.000 kW och ett rikstäckande servicenät erbjuder vi såväl prestanda som trygghet.

SWEDMOTOR

Tel: 08-500 121 40

www.swedmotor.se, info@swedmotor.se

HELSINGBORGS HAMN PORT OF HELSINGBORG

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverksgatan 14	134 65	INGARÖ	j.forslund@telia.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg@hotmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	08-449 31 58	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Nils-Gösta Persson	0320-557 44	Svansjö Magerhult 6	511 93	TORESTORP	n-gpersson@swipnet.se
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: **Jan Wikberg.**

Härnösand	Lars Sellgren	0611-196 34	Hagagatan 74	871 40	HÄRNÖSAND	
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg@hotmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: **Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lars Engvall.**

Gotland	Olof Berglund	0498-21 51 75	Lyegatan 22	621 43	VISBY	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södervägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Norrköping	Ove Hagström	011-23 90 15	Nygatan 55	602 34	NORRKÖPING	ovemarin@tele2.se
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrälje	Tommy Häggroth	0176-883 58	Stentorp Köpmansholmen	760 18	YXLAN	t.haggroth@gmail.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	08-520 182 10	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073 7463669	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning).
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: **Carl-Erik Edström och Rolf Pärnhem.**

Kalmarsund	Bengt Hammarlund	0480-227 03	Drott. Margaretas väg 27A	392 45	KALMAR	abe@hammarlund.net
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parnhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0455-150 12	Alebrunnsvägen 26	371 42	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	044-23 50 31	Byastensvägen 10	291 77	GÄRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Jörgen Persson	0413-603 44	Vångavägen 9	241 32	ESLÖV	jorgenpersson.fmmalmo@telia.com
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gotelindberg@hotmail.com
Västervik	Carl-Erik Edström	0490-184 20	Sjöviksgatan 2	593 42	VÄSTERVIK	familjennord@bredband.net
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: **Lars Linde och Bertil Andreasson.**

Göteborg	Gunnar Ekbladh	070-232 89 27	Skolspåret 35	424 32	ANGERED	2328927@hotmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	kjellgudd@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 38	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Jan Johansson	036-433 44	Björkvägen 7	566 92	HABO	jangustav.olander@telia.com
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stingsgatan 2	652 26	KARLSTAD	rahm@mail.ip-only.net
Lysekil	Jackie Lindebäck	0523-133 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie@bplast.no
Varberg	Per Callenberg	0340-422 19	Vråenvägen 21	430 10	TVÅÅKER	cal.per@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Mästare på smygteknik

Kockums står för marin högteknologi i världsklass – på ytan och under. Vi konstruerar, bygger och underhåller fartyg, ubåtar och örlogsmarina system med avancerad smygteknik.

Verksamheten bedrivs i Sverige i Malmö, på Muskö och i Karlskrona. Kockums ingår i ThyssenKrupp Marine Systems.

Kockums förmåga att konstruera och bygga moderna örlogsfartyg illustreras kanske bäst av Visbyklassens korvetter. Byggda av kolfiberkomposit och med designlösningar som gör dem nästan osynliga, har de väckt uppmärksamhet världen över. Vi kallar det GHOST® - Genuine Holistic Stealth.

På Kockums jobbar vi nu med att ta fram nästa generations ubåt, arbetsnamn A26. Det blir världens första ubåt som inte bygger på logiken från Kalla Kriget. Istället får den nya och flexibla förmågor med möjlighet till varierande uppdrag i alla världens hav.

kockums.se

KOCKUMS

ThyssenKrupp Marine Systems

